

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Dita Cílková

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání

Analýza provázanosti dotovaných inovačních
projektů mezi sférami inovačního procesu

Vedoucí bakalářské práce
Ing. Petra Pártlová, Ph.D.

Autor
Bc. Dita Cílková

2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Dita CÍLKOVÁ**
Osobní číslo: **E10442**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Analýza provázanosti dotovaných inovačních projektů mezi sférami inovačního procesu**
Zadávací katedra: **Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je, ve snaze zvýšit regionální konkurenceschopnost, vyhodnotit zapojení třech sfér inovačního procesu do inovačních projektů spolufinancovaných z veřejných prostředků. Hypotéza: Zapojení všech třech sfér inovačního procesu do inovačních projektů spolufinancovaných z veřejných zdrojů není proporcionální.

Postup řešení:

1. Studium odborné literatury z řešené problematiky, vypracování literární rešerše vztahující se k dotčené problematice (region, regionální rozvoj, konkurenceschopnost, inovační proces, formy a efektivita spolupráce, vyhodnocení výsledků, monitorovací indikátory).
2. Vymezení hypotéz k řešené problematice, cíl práce.
3. Sběr vstupních informací a jejich analýza. V rámci každé sféry budou analyzovány a popsány tři vybrané projekty a zároveň u těchto projektů bude analyzováno zapojení obou zbývajících sfér.
4. Na základě popsaného rozkladu bude možné říci, zda jsou jednotlivé dotované inovační projekty realizovány izolovaně nebo společně. V případě odhalení zřejmé izolovanosti realizace takového projektu budou příslušné důvody popsány a bude navrženo takové opatření, aby se jakýkoli inovační projekt ideálně realizoval za přispění všech třech sfér inovačního procesu. Ačkoli bude primární přínos vždy na straně jedné sféry, je nutné dokázat, že přispění obou dvou zbývajících sfér bude znamenat znatelně vyšší efekt využití potenciálu inovace. To bude ve svém důsledku znamenat příkladnou provázanost institucí v rámci inovačního procesu a základ dalšího hospodářského rozvoje souvisejícího území, ve kterém se dané subjekty vyskytují.
5. Souhrnné zhodnocení dosažených výsledků, zpracování doporučení vedoucí ke zlepšení stávajícího stavu. Vyhodnocení definovaných hypotéz a zhodnocení naplnění cíle práce.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Cíl a metodika práce, 4. Výsledky, 5. Závěr, 6. Summary, 7. Přehled literatury, Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby
Rozsah pracovní zprávy: 50 - 70 stran, dle možností
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

KLÍMOVÁ, V. Inovační procesy. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 180 s. ISBN 80-210-4166-8.

SKOKAN, K. Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2004. 156 s. ISBN 80-7329-059-6.

ŠVEJDA, P., et al. Inovační podnikání. 1. vyd. Praha: Asociace inovačního podnikání ČR, 2007. 345 s. ISBN 978-80-903153-6-5.

ŠVEJDA, P., et al. Základy inovačního podnikání. 1. vyd. Praha: Asociace inovačního podnikání ČR, 2002. 231 s. ISBN 80-903153-1-3.

Internetové odkazy:

www.czechinvest.cz

www.mpo.cz

www.mmr.cz

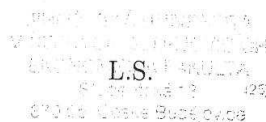
www.msmt.cz

Vedoucí diplomové práce: Ing. Petra Pártlová, Ph.D.
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Datum zadání diplomové práce: 10. února 2011

Termín odevzdání diplomové práce: 29. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

UNIVERSITY OF SOUTH BOHEMIA
FACULTY OF SCIENCE
ČESKÉ BUDĚJOVICE

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 11. března 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Ing. Petře Pártlové, Ph.D. za cenné rady a připomínky během přípravy této diplomové práce.

Obsah

1	Úvod.....	9
2	Literární přehled.....	10
2.1	Regionální konkurenceschopnost.....	10
2.1.1	Region a regionální rozvoj.....	10
2.1.2	Teorie regionálního rozvoje zaměřená na spolupráci.....	11
2.1.3	Regionální konkurenceschopnost.....	11
2.1.4	Regionální systémy inovací.....	14
2.2	Regionální politika.....	16
2.2.1	Regionální politika České republiky.....	17
2.2.2	Nástroje regionální a strukturální politiky EU.....	18
2.2.3	Principy regionální politiky EU.....	20
2.2.4	Politika inovací, výzkumu a vývoje.....	21
2.3	Význam inovací pro regionální rozvoj.....	23
2.3.1	Definice a řady inovací.....	24
2.4	Princip partnerství a spolupráce v inovačním procesu.....	26
2.4.1	Inovační proces.....	26
2.4.2	Spolupráce a partnerství v inovačním procesu.....	30
2.4.3	Triple helix model.....	31
2.4.4	Spolupráce a partnerství na úrovni projektu.....	32
3	Cíl a metodika.....	34
3.1	Hlavní a dílčí cíle.....	34
3.2	Pracovní hypotézy.....	34
3.3	Vlastní metodika práce.....	34
4	Praktická část.....	37
4.1	Podpora partnerství a inovací v rámci dotačních programů.....	37
4.1.1	Operační program Podnikání a inovace.....	37
4.1.2	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost.....	38
4.1.3	Operační program Mezuregionální spolupráce Interreg IVC.....	40
4.1.4	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace.....	40
4.1.5	Operační program Nadnárodní spolupráce - Central Europe.....	43
4.2	Inovační projekty podnikatelské sféry.....	44
4.2.1	Výzkumně-vývojová lab. pro senzory a integrované sensorové sítě.....	44
4.2.2	Technologický park – Žižkova kasárna Písek.....	45
4.2.3	Inovace stroje VS40.....	46
4.3	Inovační projekty vědeckovýzkumné sféry.....	48
4.3.1	Koordinace akademické sféry a provázání poznatků vědy do praxe.....	48
4.3.2	Technology Transfer Manager.....	49
4.3.3	Bridge 4 Innovation.....	50

4.4	Inovační projekty institucionální sféry.....	52
4.4.1	SPolupráce, INovace a NETworking vědeckotech. parků a VŠ	52
4.4.2	Prostředí JVTP – I. etapa.....	53
4.4.3	Innovation 4 welfare.....	55
4.5	Vyhodnocení šetření.....	56
5	Výsledky a diskuze.....	60
6	Závěr.....	64
7	Summary	65
8	Seznam literatury.....	66
9	Seznam tabulek a grafů	70
10	Přílohy	71
10.1	Dotazník (varianta pro podnikatelskou sféru).....	71
10.2	Seznam institucí zahrnutých do šetření.....	74

1 Úvod

Fenoménem podpory regionálního rozvoje posledních let jsou různé formy podpor a dotací. Obliba a popularita čerpání závisí především na náročnosti s jakou je podpora dostupná a především na objemu finančních prostředků, které jsou na podporu dané oblasti vyčleněny. Lze tvrdit, že čím větší je alokovaný objem, tím je příslušná dotace známější a pro mnohé stojí za to pokusit se dotaci získat. Častým problémem přerozdělování veřejných prostředků ve formě dotace mezi předem definované cílové skupiny je, že příjemce dotace je často pouze izolovanou entitou. Od veřejných prostředků bychom však měli chtít mnohem víc, tedy především snahu o provázání projektů mezi sférou, na kterou je dotace primárně určena se sférou, která s podporovanou sférou dále souvisí. Sféry by tak měly tento multiplikační efekt využít a maximalizovat efekt dotace pro celý sektor či odvětví. Ne jinak je tomu v rámci regionálního rozvoje například v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací. Je zřejmé, že využití dotace v jedné sféře výzkumu by mělo ovlivnit i další zúčastněné strany příslušného systému. V prostředí výzkumu a vývoje (dále také VaV) a inovací tím systémem máme na mysli inovační proces, kterého se účastní tři základní sféry. Sféra podnikatelská, vědeckovýzkumná a institucionální. Ty spolu tvoří tzv. triple helix, tedy trojšroubovici spolupráce. Také této oblasti je nabízena štedrá pomoc z fondů EU respektive ze státního rozpočtu. Ačkoli je to již u mnoha dotačních programů podmínkou prokázat spolupráci s další sférou inovačního procesu neznamená to, že přijetí dotace vědeckovýzkumnou sférou bude mít skutečně vliv na sféru podnikatelskou. To ani ostatně není možné zaručit s ohledem na přirozenou nejistotu ve využitelnosti výsledku projektu. Z dosavadních poznatků však vyplývá, že do inovačního projektu, dotované nevyjímaje, by měly být zapojeny všechny tři sféry inovačního procesu. Zapojení všech třech sfér by mělo být v ideálním případě zcela proporcionální. V případě realizace inovačního projektu pouze v jedné sféře není zcela naplněn potenciál inovačního projektu, a ačkoli projekt může mít hmatatelné výsledky, potenciál pro hospodářský růst daného území není plně využit. Posouzení zmiňované ideální varianty má za cíl předkládaná práce, která na několika příkladech vybraných dotovaných inovačních projektů realizovaných v Jihočeském kraji ukáže, zda propojení sfér v praxi existuje. Návrhy na zlepšení situace jsou pak vypracovány na základě dotazníkového šetření, které bylo v rámci této práce také realizováno.

2 Literární přehled

2.1 Regionální konkurenceschopnost

2.1.1 Region a regionální rozvoj

V regionálních vědách často pracujeme s pojmem region, který obecně definujeme jako oblast nebo část území s určitými vlastnostmi, vymezenou definovanými hranicemi. Region jako objekt regionální politiky, a tedy jako objekt řízení, vykazuje mimo jiné vlastnosti složitého systému (SKOKAN, 2004). Ačkoli všechny vědy, které s pojmem region souvisí, chápou region vždy jako nějaké území, je nutné při hlubší analýze rozšířit definici o další parametry. Rada Evropy navrhla pro vymezení regionu v Evropě následující definici. Pojem region, znamená obecně lidské společenství, jež žije v rámci větší územní jednotky jedné země. Toto společenství je charakterizováno jistou historickou nebo kulturní, geografickou nebo hospodářskou homogenitou nebo kombinací těchto charakteristik, což propůjčuje tomuto obyvatelstvu jednotu při sledování společných cílů a zájmů (HOLUB, 2007).

Regiony můžeme dělit dle homogenity, heterogenity, anebo podle funkčnosti (SKOKAN, 2004). Homogenní region má podobné vnitřní charakteristiky. Ty jsou vyjádřené pomocí ukazatelů, jako je např. úroveň nezaměstnanosti, příjmová úroveň, stupeň zaměstnanosti v určitém odvětví. Příkladem může být venkovský prostor. Heterogenní regiony se vyznačují nerovnoměrnou vnitřní strukturou a funkční specializací některých částí, takže v nich mohou vznikat růstové póly a periferní části se vzájemnou interakcí. Příkladem může být region severní Moravy a Slezska.

Naproti tomu funkční regiony vykazují spjatost území pomocí určitých ukazatelů a velkou vzájemnou závislost. Kritériem pro jejich vymezení je např. dojíždění za prací, provázanost průmyslových odvětví, dodavatelské sítě a podobně (SKOKAN, 2004). Žádný region ale není plně vztahově uzavřený a každý udržuje vztahy s okolními regiony (STEJSKAL, 2011). Je však jasné, že při sledování socioekonomickogeografické diferenciaci v rámci regionálního rozvoje je pevnost či ostrost hranic regionu zpravidla velmi malá (KADERÁBKOVÁ, J. 1996). V současné době jsou také regiony považovány za ideální prostředek pro implementaci regionální politiky, protože jsou schopny efektivně implementovat a následně i realizovat takové

projekty, které jsou pro region na lokální úrovni nejvíce potřebné. Podle některých autorů je také možné růst významu regionů interpretovat jako reakci na společenské vývojové trendy, které se odvíjejí např. od klesajícího významu státu, což je ostatně zapříčiněno i politikou Evropské unie a snaze pozvednout význam a vliv regionů na úkor státu (JEŽEK, 2008). Realizace projektů na úrovni regionů je totiž jedinou možností jak reagovat na potřeby daného území. Studium problematiky regionů se zabývá regionalistika. Jejím posláním je řešit regionální disparity a hledat potenciál růstu. Pod pojmem regionální rozvoj si lze představit ekonomický, sociální, kulturní, společenský i environmentální rozvoj určitého území ve formě rozvojových projektů, jejichž hlavním cílem je všestranný rozvoj a růst cílového regionu (ŽÍTEK, 2003). Vedle toho můžeme vysledovat tři základní motivace regionálního rozvoje. Ekonomickou, ekologickou a sociální. Ekonomický motiv může být reprezentován snahou o efektivní využití výrobních faktorů včetně pracovní síly. Ekologický motiv je veden snahou snížit ekologickou zátěž spojenou s lidskou činností v daném území. Sociální motiv je reprezentován snahou o eliminaci meziregionálních rozdílů (SKOKAN, 2004). Rozvoj regionu můžeme chápat nejen podle dosažených hospodářských výsledků, ale i podle určité míry sociálně-ekonomické vyrovnanosti po celém teritoriu (HRABÁNKOVÁ, 2007). Regionální rozvoj se dá ještě chápat jako proces zlepšování pomocí rozšiřování, zvětšování nebo zdokonalování (BERAN, DLASK, 2005).

2.1.2 Teorie regionálního rozvoje zaměřená na spolupráci

Jedním z důkazů, že důraz na spolupráci a síťování se v dnešní době prolíná i uznávanými teoriemi regionálního rozvoje je tzv. institucionální teorie regionálního rozvoje. Spolupráce celé škály místních či regionálních aktérů je založena na vzájemné důvěře. Ta se tvoří opakovanými, úspěšnými interakcemi. Existují přitom sítě kontaktů s různou kvalitou a mírou důvěry. Každý subjekt je zapojen do některých ze sítí, jejichž kvalita do značné míry ovlivňuje jeho možnosti. (GRANOVETTER, 1985, cit. dle BLAŽEK, 2008)

2.1.3 Regionální konkurenceschopnost

Převážná většina definic konkurenceschopnosti regionu navazuje na definice, které se vztahují k podnikatelskému prostředí, neboť právě z této sféry snaha o pojmenování konkurenceschopnosti pochází. Konkurenceschopnost podniků může být

charakterizována jako schopnost soustavně vykazovat růst produktivity, tj. dosahovat s omezenými vstupy práce a kapitálu vyšších výstupů (KADEŘÁBKOVÁ, A. 2008) nebo se také může konkurenceschopnost firem odvodit od konkurenční výhody, kterou firmy získaly svými způsoby výroby a působením na trzích ve srovnání se svými soupeři na trhu (SKOKAN, 1994).

Slovo konkurenceschopnost se dá chápat na různých úrovních, a to jak na úrovni mikroekonomické, tak na úrovni makroekonomické. Mezi těmito úrovněmi je podstatný rozdíl. Mikroekonomická úroveň je charakteristická z pohledu schopnosti firmy soutěžit, růst a být ziskovou. Naproti tomu makroekonomická úroveň je z pohledu regionální konkurenceschopnosti chápána jako stav, který není dán pouze součtem úsilí a výsledků firem v regionu, ale je důsledkem činností i organizací působících v daném území. Z výše uvedeného vyplývá, že součástí konkurenceschopnosti regionů je i konkurenceschopnost podnikatelského sektoru v daném regionu. Zároveň je nutné dodat, že na konkurenceschopnost regionů má vliv celý soubor faktorů. V praxi to tedy znamená, že i region obsahující celou řadu konkurenceschopných podniků nemusí být konkurenceschopný v porovnání s ostatními regiony. Současný pohled na konkurenceschopnost regionů se snaží analyzovat jednotlivé faktory, které ovlivňují pozitivně či negativně konkurenceschopnost daného regionu. Vedle toho lze tvrdit, že regionální konkurenceschopnost popisuje schopnost regionů generovat příjmy a udržet úroveň zaměstnanosti v rámci národní a mezinárodní konkurence (SKOKAN, 1994). Podle definice OECD je konkurenceschopnost regionu definována jako schopnost regionu produkovat výrobky a služby, které obstojí na mezinárodních trzích, a současně je zajištěno udržení vysokých a trvalých příjmů jeho obyvatel (OECD, 2005).

Současný přístup v hodnocení konkurenceschopnosti regionu je založen na rostoucí prosperitě národa, státu, regionu, jež závisí na produktivitě, s jakou využívá své lidské, kapitálové a přírodní zdroje (SKOKAN, 1994). Je zřejmé, že od produktivity je následně odvozena konkurenceschopnost a lze ji tedy chápat jako úroveň produktivity. Vedle důrazu na nízké náklady a efektivnost je nutné dbát na využití inovací. Jak vyplývá z výše uvedených definic, růst konkurenceschopnosti resp. produktivity je ovlivněn zejména rozvojem vědy, výzkumu a inovací (CÍLEK, 2011).

Existuje několik důvodů, proč je v současné době středem pozornosti konkurenceschopnost na úrovni regionů:

- regiony se v globální ekonomice stále více stávají hnacími silami ekonomiky
- současné ekonomické základy území jsou ohroženy přesunem výrobních aktivit do míst s lepšími podmínkami
- na regionální úrovni neexistují makroekonomické stabilizátory jako na úrovni státu. Naopak migrace kapitálu a práce se může stát pro regiony hrozbou
- konkurenceschopnost regionů ovlivňuje také regionalizace veřejných politik. Dochází totiž k postupnému přesunu koordinačních a rozhodovacích aktivit na regionální úroveň (PAVELKOVÁ, 2009).

Zvyšování konkurenceschopnosti regionů je jedním z cílů současné regionální politiky ČR i celé EU. Důležitým faktorem zvýšení konkurenceschopnosti je identifikace potenciálních nebo existujících základů konkurenční výhody regionu.

V roce 2000 si Evropská unie stanovila cíl zakomponovaný do Lisabonské strategie. Tím cílem bylo stát se „nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou, schopnou udržitelného hospodářského růstu s více a lepšími pracovními místy a s větší sociální soudržností“. Tato snaha reagovala na předchozí přetrvávající zaostávání za konkurencí v podobě USA a východní Asie, které se začaly systematické podpoře konkurenceschopnosti věnovat již v průběhu minulého století.

Cestou k dalšímu zvýšení konkurenceschopnosti regionů je důraz na inovace. Vzhledem k tomu, že inovace jsou úzce svázány s výzkumem, vývojem a novými technologiemi, stává se důležitým bodem rozvoje regionů právě podpora těchto činností. Důležitá je v tomto okamžiku spolupráce vzdělávacích institucí se soukromými podniky působícími v daném regionu. Pomocí této spolupráce mohou podniky získávat nové technologie a zavádět inovace maximálně efektivně. Je tedy úkolem i místní samosprávy podporovat mezipodnikovou spolupráci a spolupráci podniků se vzdělávacími institucemi. Díky této spolupráci se posiluje postavení daného regionu v rámci meziregionálního srovnání a region se stává atraktivnějším pro další investory, kteří mají zájem se zapojit do vzniklé sítě mezi malými a středními podniky a

vzdělávacími institucemi. Sítě uvedených typů subjektů jsou založeny na několika zcela zásadních podmínkách a předpokladech, kterými jsou spolupráce, důvěra, iniciativa, schopnosti a flexibilita (STEJSKAL, 2011).

2.1.4 Regionální systémy inovací

Regionální inovační systém (RIS) je souborem ekonomických, politických a institucionálních vztahů, které se vyskytují v dané geografické oblasti a které generují kolektivní procesy učení vedoucí k rychlému šíření znalostí a nejlepší zkušenosti z praxe. Kritickou položkou inovačního systému regionu je infrastruktura vědeckých a výzkumných institucí umístěných v regionu s vnitřními i vnějšími sítěmi vztahů mezi veřejnými institucemi a privátními partnery (WOLFE, 2001 cit. dle SKOKAN, 2004).

V praxi zahrnuje funkční RIS tři základní sféry. První sféra obsahuje instituce vytvářející podmínky pro vytváření a šíření znalostí. Tím jsou na mysli především instituce odpovědné za vzdělávání a přípravu kvalifikované pracovní síly. Druhá sféra zahrnuje výrobní sektor. Ten využívá vědecké a technické poznatky včetně odpovídajícím způsobem vzdělané pracovní síly. Jako spojnice obou sfér existuje spektrum institucí, jejichž úlohou je propojování a šíření znalostí mezi oběma zmiňovanými krajními sférami. Institucemi mohou být centra transferu technologií, podnikatelská inovační centra i regionální vlády resp. jejich příslušný odbor či oddělení (SKOKAN, 2004).

V RIS ve většině případů dochází k přelévání znalostí, k průnikům mezi veřejnými výzkumnými centry, univerzitami a průmyslovým výzkumem a vývojem. Toto přelévání znalostí generuje významné přínosy, jako jsou:

- zvýšená akumulace a zásoba užitečných znalostí
- kvalifikování a proškolení absolventi univerzit
- zajištění nového vědeckého vybavení
- formování sítí a podpora sociálních interakcí
- zvýšená kapacita pro vědecké a technické řešení problémů
- vytváření nových firem.

Všechny RIS mají řadu společných klíčových faktorů:

- hlavním faktorem úspěšnosti RIS při prosazování inovačního prostředí a podnikání je úloha vedení (leadership) a vize, které jsou klíčem k úspěchu. Většina dosavadních studií poukazuje na důležitou úlohu lídra při podpoře růstu regionálních inovačních systémů a lokálních a regionálních průmyslových klastrů. V některých regionech tento lídr přichází z politických institucí nebo z průmyslových asociací, jinde je to zástupce univerzity nebo úspěšná firma
- navazujícím faktorem je vysoká míra občanského uvědomění, druh občanské kultury pro vytváření společné vize a cílů v regionu a podpora spolupráce, která vede k vytváření neobchodních vztahů a vzájemných provázaností. V řadě evropských regionů je tato tradice produktem historického vývoje, který nebyl plánován a koordinován, v jiných případech, jako např. v USA, je to výsledek snahy občanských a podnikových vůdců vytvořit novou strategii a nový rozvojový program pro region. Tato kultura pak přispívá k růstu tzv. sociálního kapitálu, který tvoří základ, na kterém se uskutečňuje spolupráce a interakce firem v zájmu budoucích inovací
- kritickou roli sehrává v regionu vědecká a technická infrastruktura (instituce vzdělání, výzkumu atd.). Nejde jen o její přítomnost, ale i schopnost vytvářet vztahy s průmyslem v regionu a podporovat kulturu inovací a podnikání, např. mezi absolventy škol
- dalším významným faktorem je dostupnost lokálních finančních zdrojů pro podporu lokálních nebo regionálních inovačních firem. Jedná se nejen o bankovní systém, ale i o jiné formy, jako je např. dostupnost rizikového kapitálu či dotací
- posledním faktorem je úloha vlády a veřejného sektoru. Myslí se tím nejen centrální vláda, ale i vlády nebo výkonné orgány na regionální úrovni, které mohou mít rozhodující úlohu při vytvoření a realizaci nového rozvojového modelu regionální ekonomiky (WOLFE, 2001 cit. dle SKOKAN, 2004).

2.2 Regionální politika

Regionální politika Evropské unie patří mezi její nejvýznamnější aktivity. Se svým podílem na celkovém rozpočtu Unie ve výši kolem 35 % představuje druhou nejvýznamnější výdajovou kategorii po společné zemědělské politice. Jeden z pohledů na regionální politiku říká, že klíčovým principem regionální politiky je přesvědčení, kdy veřejný sektor má z ekonomických a sociálních důvodů úlohu intervenovat na trhu, aby došlo ke snížení regionálních rozdílů, jež vznikají jako následek působení tržních sil. Jinak řečeno, existuje role pro vládu, aby se pokoušela ovlivnit geografickou distribuci ekonomických aktivit (MAREK, KANTOR, 2007). Hlavním důvodem vzniku regionálních politik je tedy vyrovnat hospodářské rozdíly mezi jednotlivými regiony. První zemí, která použila systematické řešení disparit v podobě regionální politiky, byla v 30. a 40 letech dvacátého století Velká Británie, která musela řešit ekonomickou krizi v průmyslových regionech. Určitou regionální politikou řešilo problémy určitých regionů i Německo, Itálie nebo Francie. Jednou z definic tak může být, že regionální politika státu představuje reakci na existující meziregionální rozdíly – regionální disparity, které byly vytvořeny v důsledku historického vývoje (SKOKAN, 2004).

Disparity mezi regiony mohou být vyjádřeny pomocí několika základních ukazatelů. Mezi ně můžeme zařadit výši hrubého domácího produktu nebo úroveň zaměstnanosti či nezaměstnanosti.

Regionální politika je v Evropě i v České republice obecně chápána jako činnost, jejímž úkolem je přispívat ke snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a k zabezpečení jejich harmonického rozvoje. Cílem tedy je aby regiony měly stejné šance a možnosti a aby jejich demografický, hospodářský a přírodní potenciál byl plnohodnotně využíván (MMR, 2002). Z výše uvedeného vyplývá, že cíle regionální politiky vycházejí z identifikace hlavních regionálních problémů při zohlednění hospodářských priorit země či regionu. Konkrétním cílem pak může být například zlepšení zvýšení úrovně zaměstnanosti. Na základě definovaných cílů regionální politiky pak byly stanoveny tzv. nástroje regionální politiky, které odrážejí především hospodářské možnosti státu, či regionu. Mezi klíčové opatření státní regionální politiky tak například náleží zainvestování regionu technickou infrastrukturou (ABRHÁM, 2008). Nástroje regionální politiky jsou zpravidla zaměřeny na přilákání kapitálu a

podnikatelských aktivit do regionu a stimulaci využití vnitřních rozvojových zdrojů. Nástroje lze členit do tří hlavních skupin:

- makroekonomické - spadající do národohospodářské politiky jako snižování inflace, regionalizace daní a odvodů
- mikroekonomické - jako například relokace pracovních sil, podpora při nákupu nového bytu
- ostatní nástroje, které jsou zastoupeny třeba regionálními rozvojovými agenturami (WOKOUN, 2008).

2.2.1 Regionální politika České republiky

V České republice se začala rozvíjet až po roce 1989 jako reakce na zvyšující se rozdíly mezi regiony způsobené restrukturalizací a jinými změnami. První dokument související s regionální politikou pocházel z roku 1990. Jednalo se o Zásady zákona České národní rady o regionální politice. Do roku 1998 však nebyla regionální politika ČR v žádném souladu s principy regionální politiky EU. Vzdávající meziregionální disparity a současné přiblížení vstupu ČR do EU byly příčinou rozhodnutí tehdejší vlády přijmout opatření k nastavení mantinelů politiky regionální politiky. Tato opatření pak měla sloužit k nastavení konkrétních priorit pro rozvoj zaostávajících regionů. Výsledkem rozhodnutí byly tzv. Zásady regionálního rozvoje, které vstoupily v platnost v roce 1998. Ty tehdy přestavovaly základ pro vznik regionální politiky ČR. V roce 2000 vstoupil v platnost Zákon 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje. Příslušný zákon měl za cíl stanovit mantinely odpovědností a rolí při řešení regionálního rozvoje v době, kdy měly vznikat kraje a příslušné krajské úřady s regionální odpovědností za rozvoj daného území. Další úlohou zákona byla příprava regionálních struktur na čerpání finančních prostředků z předstrukturálních fondů. Od roku 2000 je tedy česká regionální politika podpořena zákonem se zaměřením na rozvoj podnikání, rozvoj lidských zdrojů, rozvoj cestovního ruchu, zlepšování regionální infrastruktury, rozvoj občanské vybavenosti, rozvoj služeb sociální a zdravotní péče, ochranu životního prostředí a také na inovace, výzkum a vývoj. Pro kraje byly vytvořeny v roce 2001 programy rozvoje územního obvodu kraje a začaly přípravy programových dokumentů pro čerpání strukturálních fondů EU pro období 2004 – 2006. Stejně jako se vyvíjela regionální politika, měnily se i její cíle a nástroje pro jejich dosažení. Podle Národního

rozvojového plánu a Národní strategického plánu pro období 2007 – 2013 jsou definovány tyto základní cíle:

- posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky
- rozvoj moderní a konkurenceschopné společnosti
- životní prostředí a dostupnost
- vyvážení a harmonický rozvoj území ČR.

2.2.2 Nástroje regionální a strukturální politiky EU

Snaha o hospodářskou a sociální soudržnost je obsažena již v dokumentech, dle kterých byla založeno Evropské hospodářské společenství, jež byly v roce 1957 schváleny šesti zakládajícími zeměmi. Jedním z cílů soudržnosti bylo snižování rozdílů v hospodářské úrovni jednotlivých členů (KÖNIG, LACINA, 2004). Po rozšiřování Evropského společenství, tedy dnešní Evropské unie se však čím dál tím více začaly projevovat hospodářské rozdíly mezi starými a novými členy. Proto byla od této doby věnována regionální a strukturální politice velká pozornost. Pro současnou podobu hospodářské a sociální politiky měla a má velký význam tzv. Lisabonská smlouva. Ta zařazuje podporu hospodářské, sociální a územní soudržnosti a solidarity mezi členskými státy do základních cílů Evropské Unie (PITROVÁ, 2008). Regionální a strukturální politika EU prošla celou řadou změn, jejímž společným jmenovatelem bylo přizpůsobení se rozšiřování EU a souvisejícím hospodářským problémům nových členů (LACINA, RUSEK, 2007). Jinak řečeno, bylo nutné reagovat na stále se zvětšující rozdíly v ekonomice mezi starými a novými zeměmi EU. Základním účelem tehdy vytvořených strukturálních fondů je prostřednictvím rozvojových programů a projektů snižovat zaostalost znevýhodněných regionů včetně venkovských a zajistit v těchto oblastech vyrovnaný a udržitelný rozvoj (WOKOUN, 2008).

Jako jeden z prvních nástrojů regionální politiky vznikl v roce 1960 Evropský sociální fond (ESF), jehož primárním účelem byla podpora aktivit směřující ke zlepšení perspektiv lidí při hledání práce a získávání potřebných kvalifikací. Téměř zároveň (v roce 1962) vznikl Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond (EAGGF). V roce 1972 přijal Evropský parlament zcela jednoznačně návrh Evropské komise na vytvoření regionální politiky. Nosným prvkem regionální politiky se stal v roce 1975 Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF). Již v roce 1988 však proběhla první reforma

regionální politiky s účelem zefektivnění přerozdělování finančních prostředků. Právě z této reformy vnikla strukturální politika jako politika zastřešující politiku regionální. Reformní aktivity jsou patrné z celé dosavadní historie strukturální politiky. Hlavním smyslem změn a úprav strukturální politiky byla snaha o zjednodušení a zlevnění administrativy související s přerozdělováním finančních prostředků. Snahou veškerých dosavadních změn také bylo i zprůhlednění finančních toků a operací související s vyplácením dotací a grantů. Součástí zmíněných reforem bylo i zavedení čtyř základních principů realizace regionální politiky: princip koncentrace, programování, partnerství a adicionality. Tyto principy byly v dalších letech rozšířeny ještě o další tři viz. následující kapitola. Přes veškerou snahu o co nejvyšší efektivitu přerozdělování finančních prostředků se strukturální politika neustále potýkala s řadou problémů, a proto byla na období 2000-2006 provedena další reforma. Tato reforma se výraznou měrou dotkla již České republiky, neboť součástí reforem byla i příprava na plánované rozšíření EU v roce 2004. Byl zpracován materiál tzv. Agenda 2000, který se zabýval rozšíření EU o střední a východní Evropu a na základě tohoto materiálu byla provedena reforma zjednodušující celý dosavadní proces strukturální politiky. Došlo ke snížení prioritních cílů z šesti na tři a k omezení plošnosti poskytované pomoci a zdokonalení kontrol vstoupily v platnost již v České republice dobře známé tři následující cíle:

- Cíl 1: Podpora rozvoje ekonomicky zaostávajících regionů, které jsou definovány HDP na obyvatele nižším než 75 % průměru HDP EU.
- Cíl 2: Pomoc regionům, které procházejí ekonomickou a sociální restrukturalizací.
- Cíl 3: Pomoc členským zemím v rozvoji lidských zdrojů a v řešení problému nezaměstnanosti.

V roce 2004 Evropská komise představila návrh na reformu politiky soudržnosti na aktuální programovací období, tedy od roku 2007 do roku 2013. Součástí bylo vytyčení třech následujících cílů:

Konvergence: Podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech.

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: Podpora ekonomických změn v průmyslových, městských a venkovských oblastech.

Evropská územní spolupráce: Podpora harmonického a vyváženého rozvoje v EU.

Vedle cílů byly stanoveny i tři základní priority politiky soudržnosti

- zvýšení atraktivity EU a jejich regionů pro investování a zaměstnávání
- zlepšení znalostí a inovací jako faktorů růstu
- vytváření většího počtu kvalitnějších pracovních míst.

Aktuální podoba cílů a nástrojů a návaznost na léta minulá, vyplývá z tabulky na následující straně:

Tabulka 1: Cíle a nástroje regionální politiky

2000 – 2006		2007 – 2013	
Cíle	Finanční nástroj	Cíle	Finanční nástroj
Fond soudržnosti	Fond soudržnosti		
Cíl 1	ERDF	Konvergence	Fond soudržnosti
	ESF		ERDF
	EAGGF		ESF
	FIFG		
Cíl 2	ERDF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	
	ESF	- regionální úroveň	ERDF
		- národní úroveň	ESF
Cíl 3	ESF		
INTERREG	ERDF	Evropská územní spolupráce	ERDF
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF		
LEADER+	EAGGF – orientační sekce		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF – záruční sekce FIFG		
9 CÍLŮ	6 FINANČNÍCH NÁSTROJŮ	3 CÍLE	3 FINANČNÍ NÁSTROJE

Zdroj: Kadeřábková, A. 2008

2.2.3 Principy regionální politiky EU

Regionální politika je postavena na sedmi hlavních principech, které Evropská komise definovala ve snaze dosáhnout účelného a efektivního využívání finančních prostředků.

- **Princip partnerství**

Jedním z principů je i princip partnerství, tedy snaha o zahrnutí více subjektů ať už na horizontální či vertikální úrovni do realizace projektů. Z pohledu této práce je princip partnerství klíčový, proto je více v samostatné podkapitole. Ostatní principy jsou pouze uvedeny a stručně komentovány.

- **Princip koncentrace**

Jde o snahu věnovat největší prostředky do regionů s největšími problémy, pokud možno na projekty přinášející maximální užitek.

- **Princip programování**

Programování je třetím hlavním operačním principem strukturálních fondů. Klade se důraz na komplexní přístup k řešení problémových regionů.

- **Princip adicionality (doplňkovosti)**

Tento princip určuje, že prostředky ze strukturálních fondů EU pouze doplňují výdaje členských států.

- **Princip monitorování a vyhodnocování**

Jde o důslednou kontrolu nejen věcného, ale i finančního plnění projektu. Význam tohoto principu se neustále zvyšuje.

- **Princip solidarity**

Tento princip vychází ze základní filozofie celého integračního procesu. Jinak řečeno, ekonomicky silnější země přispívají do společného rozpočtu většími prostředky a tak je možné financovat projekty hospodářsky slabších zemí.

- **Princip subsidiarity**

V rámci tohoto principu jde o to, aby jednotlivé cíle byly plněny na co nejnižší úrovni rozhodování, pokud je možno toto plnění na dané úrovni uspokojivě zajistit.

2.2.4 Politika inovací, výzkumu a vývoje

Na inovace, tj. na inovační aktivity a inovační výkonnost využívající potenciál výzkumu a vývoje, se začaly připravovat nové hospodářské strategie v Evropské unii včetně členských států od poloviny devadesátých let. V průběhu posledního desetiletí, s postupující transformací celosvětového ekonomického systému charakterizovaného jako přechod na „novou ekonomiku“, se tento nový, inovační faktor začal prosazovat při hodnocení a tvorbě politik makroekonomického vývoje a konkurenceschopnosti nejen ze strany EU a států, ale i na úrovni regionů. Důvody pro tyto změny lze shrnout do následujících bodů:

- Pro změny v celosvětovém ekonomickém systému se vymezil rámec „nové ekonomiky“, pro kterou se inovace jako aplikace výsledků výzkumu a vývoje

v ekonomické sféře (ve výrobě a ve službách) staly výzvou k tvorbě politicko-hospodářským opatření v soukromém i veřejném sektoru.

- Další skutečností byla nesplněná očekávání v hospodářském rozvoji EU v porovnání zejména s výsledky dosahovanými hospodářskými systémy USA a Japonska, a to především v oblasti výzkumu a vývoje a v inovačních činnostech.
- Nový politický vývoj v Evropě od poloviny 90. let inicioval přechod od teorie k praxi a poskytl tak i regionálním plánovačům metodologický nástroj k podpoře rozvoje regionálních ekonomik prostřednictvím inovací.

Znalosti, kooperace a učení tak tvoří jádro těchto přístupů v obecné i praktické podobě. Jako nedílnou součást tohoto posilování významu inovací ve společnosti vzrostl zájem o spolupráci dvou nezbytných inovačních segmentů: vědecko-výzkumných institucí a podnikatelských subjektů. Výzkum a vývoj tak díky inovačním cílům získal vedle své tradiční role ve společnosti aktuálnější úlohu směrem k podnikatelským aktivitám. Politika VaV, zaměřená původně na relativně uzavřený sektor VaV s charakterem veřejného statku a soustředěný někdy sám na sebe se postupně otevírá k rozšiřování koordinačních vazeb s podnikatelským sektorem a dalšími sférami společnosti (MALINOVSKÝ, 2008).

Z národního hlediska je dostatečná inovační výkonnost nezbytným předpokladem pro udržení konkurenceschopnosti, hospodářského růstu a sociální stability. ČR se v současné době nachází ve fázi přechodu od ekonomiky založené na zvyšování výkonnosti k ekonomice založené na využívání znalostí. Zatímco dosud byl hospodářský růst ČR dosahován zejména prostřednictvím investic do rozšiřování výrobních kapacit při současném přebírání moderních technologií vyvinutých v hospodářsky a „znalostně“ vyspělejších zemích, podmínkou pro udržení konkurenceschopnosti v budoucnosti bude trvalé posouvání technologických limitů produkce spojené se zaváděním inovací v podobě nových produktů, technologických postupů, změn v organizaci práce či nových způsobů prodeje výrobků a služeb.

Výzkum a vývoj je i přes rostoucí význam zavádění netechnických inovací stále nejvýznamnějším vstupem inovačních aktivit a klíčovým předpokladem rozvoje společnosti a posouvání hranice technologických možností. VaV proto musí vytvářet výsledky na hranicích poznání, jakož i výsledky využitelné pro rozvoj kvality života,

zdraví obyvatel, konkurenceschopnosti a harmonický rozvoj společnosti. Zároveň je však nezbytné usilovat o zasazení této politiky do širšího rámce strategického přístupu k rozvoji národního inovačního systému jako celku.

Z pohledu výše uvedeného širokého pojetí národního inovačního systému je úlohou tvůrců politiky zabezpečit příznivé prostředí pro vytváření vazeb mezi jednotlivými aktéry inovačního procesu, včetně vytvoření efektivního institucionálního zázemí, kvalitní infrastruktury, zajištění dostatku kvalifikovaných lidských zdrojů a dostupnosti finančních zdrojů, a vhodnými nástroji odstraňovat nedokonalosti vyplývající ze selhání tržních mechanismů. V tomto kontextu a ve vazbě na měnící se charakter konkurenční výhody je proto nezbytné dosáhnout posunu v zaměření politik ve prospěch důrazu na zlepšení prostředí pro výzkum, vývoj a inovace. Zároveň je důležité zabezpečit rovnoměrný rozvoj všech prvků národního inovačního systému prostřednictvím koordinace a vazeb mezi politikami v oblasti vzdělávání, výzkumu a vývoje, inovací a podnikání.

Vzhledem k tomu, že provázanost a vzájemné působení mezi jednotlivými aktéry inovačního procesu je klíčovým znakem efektivního národního inovačního systému, je potřebné klást důraz na vytváření více či méně formálních vazeb, například na principu partnerství subjektů výzkumné, aplikační a veřejné sféry (tzv. „triple helix“) nebo v podobě vědecky orientovaných klastrů, pólů excelence, vědeckých parků či jiných forem partnerství, a to jak na národní, tak i na regionální úrovni (KLUSÁČEK, KUČERA, PAZOUR, 2008).

Aktivity související s inovacemi a aktivity související s výzkumem a vývojem jsou na sobě vzájemně závislé. V novém perspektivním pojetí jsou k oběma těmto typům aktivit připojeny další dva nutné druhy aktivit. Jedná se o podnikatelské aktivity a vzdělávací činnosti univerzit a VŠ. Pro vzájemné vztahy závislosti a propojenosti těchto subjektů jsou dnes vymezeny pojmy jako koordinace, spolupráce a partnerství.

2.3 Význam inovací pro regionální rozvoj

Inovace jsou v současné době považovány za klíč k dlouhodobému hospodářskému růstu. Inovace umožňují zvýšení konkurenceschopnosti jak národních, regionálních a lokálních ekonomik, tak i jednotlivých firem. Proto je důležitý nový inovační přístup založený na partnerství soukromého a veřejného sektoru. Inovace nevznikají jako izolované, ale vznikají v síti institucí, se kterými například daná firma spolupracuje a

využívá tak jejich speciální či doplňkové znalosti. Z úrovně inovací je pak odvozena výkonnost celého systému národní ekonomiky. Schopnost vytvářet inovace v oblasti výrobků, procesů a organizace se proto i dnes chápe jako podstatný determinant podnikatelské konkurence, pro který má velký význam prostorová a regionální úroveň (SKOKAN, 2004). Inovace mají mnoho rolí. Mohou znamenat:

- obnovu a zvětšení rozsahu výrobků, služeb a odpovídajících trhů
- vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce
- zavedení změn v řízení, v činnosti organizace, v pracovních podmínkách a dovednostech pracovních sil.

2.3.1 Definice a řády inovací

Jak bylo již uvedeno, i současné teorie regionálního rozvoje kladou velký důraz na inovace, neboť jak uvádí literatura, inovace garantují 80% podíl na růstu produktivity (FREEMAN, 1994). Výraz inovace je odvozeno z latinského slova *innovare*, které znamená zdokonalení či obnovení. Jako první použil termín inovace na Moravě narozený ekonom a politolog J. A. Schumpeter, který pojem inovace spojil především s ekonomickými a technickými teoriemi. Postupem času a díky rostoucímu významu inovací začaly být inovace spojovány se všemi oblastmi lidského konání a jsou chápány jako motor růstu a pokroku (CÍLEK, 2011).

V současné době je také inovace často popisována jako obnova a rozšíření škály výrobků a služeb a s nimi spojených trhů, vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce, zavedení změn řízení, organizace práce, pracovních podmínek a kvalifikace pracovní síly. Vedle toho definice OECD zaměřená spíše na technické inovace říká, že inovace produktů a procesů je taková, která zahrnuje technicky realizované nové produkty a procesy a významná technická zdokonalení produktů a procesů. Taková inovace byla realizována, jestliže byl výrobek zaveden na trh (inovovaný produkt) nebo užit ve výrobním procesu (inovace způsobu zpracování) (OECD, 2005).

Sama Evropská unie chápe inovaci jako soubor činností, které vedou k úspěšné výrobě, vstřebávání a využití novinek v ekonomické a sociální sféře (PRNKA, HRONEK, ŠPERLINK, 2002). Inovace tak můžeme rozdělit například dle následujícího rozdělení:

- technické inovace - produktová inovace
- procesní inovace

- netechnické inovace - marketingová inovace
- organizační inovace.

Níže jsou uvedeny definice jednotlivých druhů inovací tak, jak je popisuje OECD v rámci tzv. Oslo manuálu. Níže uvedené dělení používá pro sledování příslušných statistických dat i Český statistický úřad.

Tabulka 2: Definice jednotlivých druhů inovací

Inovace produktu
představuje zavedení zboží nebo služeb nových nebo významně zlepšených s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití. To zahrnuje významná zlepšení v technických specifikacích, komponentech a materiálech, software, uživatelské vstřícnosti nebo jiných funkčních charakteristikách. Na rozdíl od inovací procesu jsou přímo prodávány zákazníkům.
Procesní inovace
představuje zavedení nové nebo významně zlepšené produkce (výrobních metod) anebo dodavatelských metod. To zahrnuje významné změny ve výrobní technice, zařízení a/nebo softwaru a distribučních systémech. Patří sem i snížení ohrožení (zátěže) životního prostředí či bezpečnostních rizik.
Marketingová inovace
představuje zavedení nové marketingové metody obsahující významné změny v designu produktu nebo balení, umístění produktu, podpoře produktu či ocenění.
Organizační inovace
představuje zavedení nové organizační metody v podnikových obchodních praktikách, organizaci pracovního místa nebo externích vztazích s cílem zkvalitnit inovační kapacitu podniku či charakteristiky výkonnosti.

Zdroj: ČSÚ

Z těchto definic je zřejmé, že existují různé druhy inovací a různé cesty k inovacím. Většina proinovačních aktivit se v současné době zaměřuje především na inovace technické povahy. Inovace způsobují, že výrobky, výrobní systémy a jejich uspořádání se vzdalují svému původnímu stavu o různou vývojovou vzdálenost. Tuto vývojovou vzdálenost označujeme jako řád inovace (ŠVEJDA, 2002). K dané inovaci můžeme přiřadit určitý řád podle znaků, které má společné s nejbližší příbuzným dosavadním výrobkem nebo výrobním faktorem či procesem a zároveň se od něj podle určitých znaků liší. Přehled řádů inovace je uveden v následující tabulce (ŠVEJDA, VALENTA, 2007).

Tabulka 3: Přehled řádů inovace

Řád	Označení	Co se zachová	Co se změní	Příklad
-n	Degenerace	Nic	Úbytek vlastností	Opotřebenění
0	Regenerace	Objekt	Obnova vlastností	Údržba
Racionalizace				
1	Změna kvanta	Všechny vlastnosti	Četnost faktorů	Další pracovní síly
2	Intenzita	Kvality a propojení	Rychlost operací	Zrychlený posun pásu
3	Reorganizace	Kvalitativní vlastnosti	Dělbá činností	Přesuny operací
4	Kvalitní adaptace	Kvalita pro uživatele	Vazba na jiné faktory	Technologická konstrukce
Kvalitativní kontinuální inovace				
5	Varianta	Konstrukční řešení	Díleč kvalita	Rychlejší stroj
6	Generace	Konstrukční koncepce	Konstrukční řešení	Stroj s elektronikou
Kvalitativní diskontinuální inovace				
7	Druh	Princip technologie	Konstrukční koncepce	Tryskový stav
8	Rod	Příslušnost ke kmeni	Princip technologie	Vznášedlo
Technologický převrat – mikrotechnologie				
9	Kmen	nic	Přístup k přírodě	Genová manipulace

Zdroj: ŠVEJDA, VALENTA, 2007

2.4 Princip partnerství a spolupráce v inovačním procesu

Z pohledu dotovaných inovačních projektů se jedná především o spolupráci příjemce podpory s institucionální sférou v podobě národních, regionálních či lokálních orgánů. Princip partnerství vyžaduje aktivní účast na všech etapách realizace a administrace strukturálních fondů. Mezi partnery patří orgány a subjekty jako jsou např.:

- příslušné regionální, místní, městské a jiné orgány veřejné správy
- hospodářství a sociální partneři (hospodářské komory)
- veškeré jiné vhodné subjekty.

Na všech úrovních projektů se také mnohem aktivněji musí podílet samotní příjemci pomoci, tedy i regiony, města, obce i soukromé subjekty (MAREK, KANTOR, 2007).

2.4.1 Inovační proces

Jako v případě definic konkurenceschopnosti regionu je i v případě inovačního procesu na úrovni regionu zdrojem pro pochopení fungování podnikatelská sféra. Inovační procesy, které se odehrávají v určitém regionu, jsou závislé pouze na inovačních procesech, které probíhají ve firmách jako hlavním primárním objektu

inovací (PAVITT, 2004). Pro pochopení regionálního inovačního procesu je tak třeba znát fungování podnikových inovací. Podnikové inovace můžeme chápat jako dynamický proces s nejednoznačnou posloupností aktivit, které jsou ovlivněny poptávkou zákazníků, spoluprací s jinými firmami, ale naopak i konkurenčním bojem a snahou na trhu vyniknout (ŠVEJDA et al., 2007). Podle autorů můžeme inovační proces rozdělit do třech, čtyřech nebo do pěti fází. Pro časový průběh šíření inovací je charakteristický průběh vývoje intenzity šíření nových informací od zdroje k příjemcům. Pokud bychom uvažovali o rozdělení inovačního procesu na tři fáze, pak první fází určitý tvůrčí přístup k myšlence doprovázený výzkumnou a vývojovou aktivitou, jinak řečeno invence. Pod touto fází si dále můžeme představit základní výzkum, aplikovaný výzkum, experimentální výzkum, konstrukční vývoj a rutinní vývoj. Druhou fází můžeme nazvat adopci. Pro tu je charakteristické investování finančních prostředků do výroby a prodeje a ověření životaschopnosti inovace na trhu. Třetí etapou je difúze, kdy je inovace spontánně a nesourodě šířena na trhu a stává se předlohou pro další invenci inovačního procesu (ŠVEJDA et al., 2007).

Pro tvorbu inovací v určitém prostředí jsou důležité následující faktory:

- vysoce kvalifikovaná pracovní síla, univerzity a výzkumná pracoviště
- služby pro podniky
- dostatečný počet dodavatelů a subdodavatelů různých komponent
- dostatečně velký trh a dobrý přístup na trh
- technická infrastruktura, zejména dopravní síť
- právní rámec podporující inovace zejména v oblasti intelektuálního vlastnictví
- existence prostředí a kulturních hodnot a služeb pro vytváření podmínek atraktivního životního stylu
- formy interakce mezi různými činiteli sítě inovačního systému
- přístup ke kapitálu, zejména k rizikovému (SKOKAN, 2004)

U rozboru inovačních procesů můžeme také sledovat určitou lineárnost nebo nelineárnost. Hlavní rozdíl je tedy buď v lineárním průběhu rozděleném do navazujících fází anebo v disharmonickém průběhu založeném na řetězení a síťování fází. Vedle toho je zřejmé, že správný inovační proces se projevuje jako cyklický proces zahrnující

všechny jednotlivé fáze. Lineární model může být rozdělen na části: vymyslet, vyrobit, prodat a využívat produkt (ŠVEJDA et al., 2007). Lineární model však může být rozdělen i na základní výzkum, aplikovaný výzkum, příprava výroby, výroba a uplatnění na trhu (SKOKAN, 2004). V praxi je však běžný spíše nelineární model, neboť jednotlivé fáze se vzájemně prolínají. Prolínání jednotlivých fází je také výrazně ovlivněno trhem neboli poptávkou.

Inovační proces může být ovlivněn následujícími faktory:

- ochrana duševního a průmyslového vlastnictví
- transfer technologií
- vědeckotechnický park
- mezinárodní spolupráce ve VaVaI
- marketing inovací.

Lineární model inovačního procesu je uveden na obrázku níže.

Obrázek 1: Inovační proces

Zdroj: ŠVEJDA, 2007

Jak již bylo uvedeno, v praxi není patrná hranice mezi jednotlivými fázemi procesu. Pokud bychom přešli od inovačního procesu odehrávajícího se v podnikatelské sféře k inovačnímu procesu na úrovni regionu, museli bychom do systému zakomponovat určitý průnik sféry podnikatelské se sférou vzdělávací a vědeckovýzkumnou. Pak bychom mohli inovační proces rozdělit na následující členění viz. tabulka na další stránce:

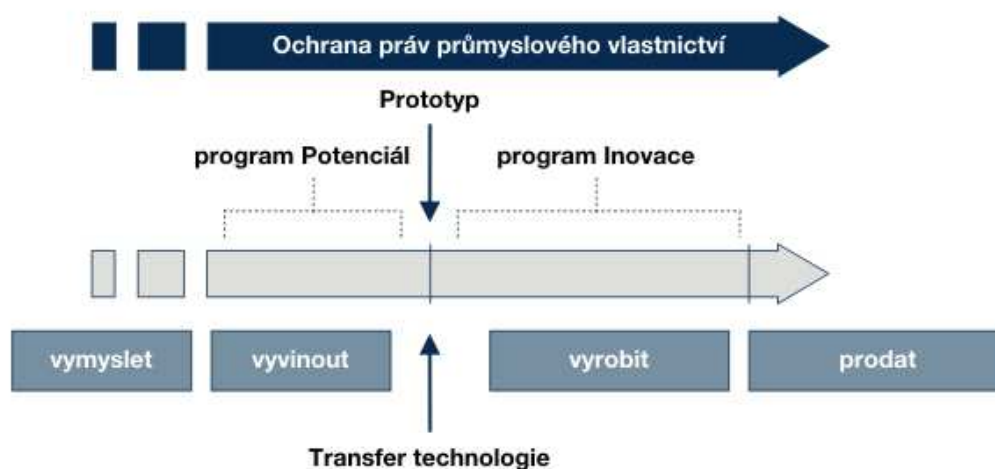
Tabulka 4: Fáze inovačního procesu

Základní výzkum
je výzkum zahrnující experimentální nebo teoretické práce prováděné s cílem získat znalosti o základech či podstatě pozorovaných jevů, vysvětlení jejich příčin a možných dopadů při využití získaných poznatků bez úvah o jejich konkrétní aplikaci.
Aplikovaný výzkum
je výzkum, kterým jsou experimentální nebo teoretické práce prováděné s cílem získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb. Výsledky aplikovaného výzkumu jsou směřovány ke specifickému a praktickému cíli.
Vývoj
případně experimentální vývoj je charakterizován jako získávání, spojování, formování a používání stávajících vědeckých, technologických, obchodních a jiných příslušných poznatků a dovedností pro návrh nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb.
Transfer technologií
znamená tok znalostí iniciovaný firmou jež potřebuje pomoci s vývojem technologie, produktu, anebo tok znalostí iniciovaný vědecko-výzkumnou organizací, která v rámci své činnosti vyvinula inovativní technologii uplatnitelnou v komercializaci.
Komercializace
je proces představení a zavedení produktu na trh. Ve vědeckovýzkumné sféře může být komercializace chápána jako finanční zhodnocení duševního vlastnictví např. prostřednictvím licenčních smluv, prodejem duševního vlastnictví, podílu na spin-off společnosti apod.

Zdroj: ČSÚ

Jiný pohled na inovační proces ilustruje níže uvedený diagram. Jedná se o pokrytí fází inovačního procesu vybranými programy Operačního programu Podnikání a inovace.

Obrázek 2: Pokrytí fází inovačního procesu vybranými programy OPPI

Zdroj: www.czechinvest.org

Vývojové fáze inovačního procesu jsou podporovány v rámci programů výzkumu a vývoje a rovněž v rámci programu Potenciál. Program Potenciál je zaměřen na podporu zakládání a rozvoje vnitropodnikových oddělení výzkumu a vývoje. V rámci programu jsou podporovány projekty zaměřené na budování kapacit pro výzkum, vývoj a inovace výrobků a technologií, včetně specifického softwaru a aplikací, které jsou jejich součástí. Program firmám zejména umožní pořízení vybavení sloužícího pro účely výzkumu a vývoje, tedy například laboratoří, zkušebních zařízení apod. Žadatelé ale musí prokázat, že existuje předpoklad přenesení výsledků výzkumu a vývoje do výroby. Výrobní fázi inovačního procesu a ochranu práv průmyslového vlastnictví podporuje program Inovace. Program je určen k podpoře zavádění výsledků výzkumu a vývoje do výroby a na trh, ať už se jedná o výsledky vlastního výzkumu a vývoje nebo získané transferem technologií. Program Inovace podporuje pořízení výrobních technologií, zavádění efektivnějších procesů výroby a poskytování služeb, nových organizačních metod nebo prodejních kanálů. Firmy si mohou v rámci programu pořídit zejména moderní stroje, zařízení, know-how a licence nutné k realizaci inovací. Také jsou v této fázi inovačního procesu podporovány projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví vedoucí k získání patentů, ochranných známek, užitných a průmyslových vzorů.

2.4.2 Spolupráce a partnerství v inovačním procesu

Trendem, který je stále více patrný zejména od 90. let minulého století, je větší důraz na spolupráci v inovačním procesu. Spolupráce je jádrem mnoha inovací, vytváří příležitost učit se od jiných, sdílet zdroje a vytvářet nové příležitosti. Spolupráce může mít různé podoby. Podle toho je rozlišováno několik typů inovací jako je například inovace vedená uživatelem (klíčoví odběratelé/spotřebitelé vytvářejí nové trendy) nebo kolektivní inovace (k inovaci dochází vzájemně nezávislým působením mnoha subjektů). Patrně nejvýznamnějším typem inovací, ke kterým dochází spoluprací více subjektů je tzv. otevřená inovace, jež do značné míry zastřešuje i dva výše uvedené typy. Otevřenou inovaci lze chápat jako strategický proces, při kterém dochází k aktivnímu vyhledávání znalostí a inovací u externích subjektů. Ty jsou následně využity pro vlastní prospěch, přičemž nevyužité vlastní inovace jsou prodávány nebo licencovány dalším subjektům (CHESBROUGH, 2003).

Z hlediska přístupu k otevřené inovaci je pro inovační politiku důležité oprostít se od jednostranného důrazu na VaV a jeho přímo měřitelných výstupů v podobě například

patentů a publikací. Problém ale představuje nahrazení této orientace něčím, co by bylo stejně průkazné a zároveň odpovídalo paradigmatu otevřené inovace. Důležitý je důraz na spolupráci inovačních aktérů, která je ale velmi obtížně stimulovatelná (BENEŠ, KADEŘÁBKOVÁ, 2008). Určité možnosti existují v podobě různých daňových pobídek, případně přidělených poukázek, např. na služby vysokých škol. Spolupráce by se také mohla jako jedna ze soft skills stát součástí osnov na školách různých stupňů.

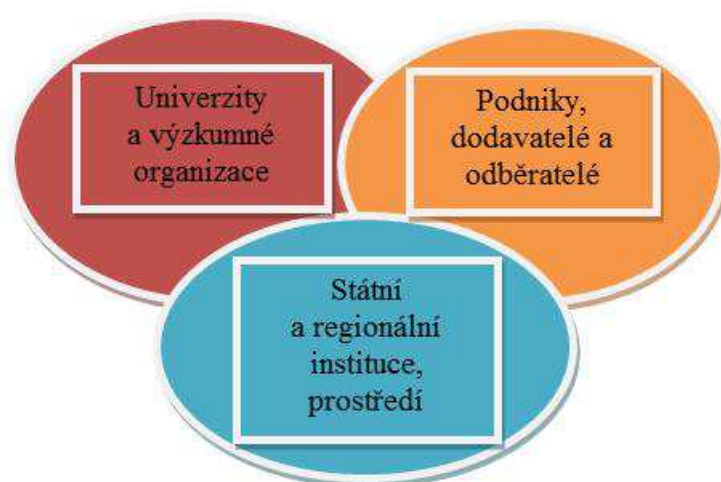
Stále větší pozornost je věnována roli univerzit a vládních výzkumných institucí v inovačním systému (FAGERBERG, MOWERY, NELSON 2005). Globalizace i otevřená inovace zdůrazňují význam akademických sektorů. Důležité je jejich intenzivnější zapojení do národních a regionálních inovačních systémů. Klíčové je také oborové zaměření výzkumu, který provádějí. Spolupráce akademických pracovišť s firmami také vyžaduje specifické dovednosti týkající se byznysu, či managementu (BENEŠ, KADEŘÁBKOVÁ, 2008). Efektivnost inovačních aktivit významně zlepšuje otevřenost inovačních procesů, která se projevuje zapojením externích subjektů. Dle teorie otevřené inovace se zdůrazňuje hned několik výhod spojených se spoluprací, zejména příležitost učit se od jiných, sdílet s nimi zdroje a vytvářet nové příležitosti. Dle Oslo manuálu zahrnuje spolupráce aktivní účast na společných inovačních projektech s jinými organizacemi. Spolupráce zpravidla zahrnuje vývoj nových výrobků nebo procesů společně se zákazníky, dodavateli nebo také dalšími institucemi podnikového nebo akademického sektoru.

2.4.3 Triple helix model

Důležitým faktorem inovačního procesu je přenos výsledků akademického bádání do praxe. To je možné pouze v případě spolupráce firem a institucí, při které dojde k efektivní výměně informací. Čím silnější vazby mezi aktéry, tím vyšší inovační výkonnost a konkurenceschopnost. Základem je tedy propojení subjektů produkujících znalosti v podobě výzkumných institucí a univerzit se subjekty, které budou tyto znalosti aplikovat v praxi. Pro podporu jejich spolupráce a neustálého vzájemného učení by měl region disponovat podpůrnou infrastrukturou. Tou je na mysli institucionální základna v podobě vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů, inovačních center a další subjektů regionálního rozvoje. Ty by měly poskytovat podpůrné služby, jako jsou právní, finanční, marketingové a další. Samozřejmá je i aktivní podpora regionálních vlád například v podobě krajských úřadů, jejich role tzv. policy makers je stále významnější (LUNDVALL, BORRAS, 2005).

Sít institucí veřejného a soukromého sektoru tak zjišťuje vzájemné vazby a následně tvorbu, přenos a využívání nových znalostí uvnitř regionu. Inovace jsou tak výsledkem neustálé interakce mezi jednotlivými aktéry, ať už se jedná o národní či regionální úroveň. Významnou úlohu v inovačním procesu tedy hrají nejen univerzity a výzkumné organizace, ale také podniky, jejich dodavatelé, odběratelé, a v neposlední řadě kvalita institucí a prostředí, ve kterém je inovační proces uskutečňován (KLUSÁČEK, KUČERA, PAZOUR, 2008). Podobu spolupráce výše uvedených třech sfér představuje koncept, zvaný triple helix.

Obrázek 3: Triple Helix inovačního prostředí

Zdroj: KLÍMOVÁ, 2006

Triple helix je moderní systém vztahů všech subjektů, který je tvořen jejich společným průnikem. Vazby mezi nimi vznikají během inovačního procesu a vedou k efektivní spolupráci (STEJSKAL, 2011). Je jasné, že aktivity soukromých firem jsou hybnou silou ekonomického rozvoje území. Pozitivní vliv veřejného sektoru na sektor soukromý spočívá ve spolupráci a vytváření příznivých podmínek právě pro soukromý sektor. Veřejný sektor je vedle toho motivován následným zvyšováním životní úrovně obyvatelstva. Na základě předchozího výkladu je možné tvrdit, že inovační proces je průnikem třech základních sfér jak na úrovni státu, tak na úrovni regionu.

2.4.4 Spolupráce a partnerství na úrovni projektu

Spolupráce neboli partnerství může být označeno jako vztah mezi dvěma nebo více subjekty, a to jak soukromými, tak veřejnými, které spočívá ve spolupráci těchto subjektů při přípravě a následné realizaci projektu. Subjekty působící v partnerství jsou označovány jako tzv. partneři. Termín partnerství se při projektovém řízení vyskytuje ve

dvou odlišných významech. První z nich je obecnější – zahrnuje široké spektrum sociálních partnerů, partnerských rezortů a organizací a používá se při programování, monitorování programu a jeho evaluaci. Druhý význam je konkrétnější, neboť se jedná o partnery projektu, jež na projektu participují na smluvním základě. Partneři projekt společně vytvářejí, koordinují, organizačně a administrativně zajišťují, nebo určitou část projektu sami realizují, monitorují a vyhodnocují. Bez těchto činností by nebylo možné zajistit řádné fungování a naplňování cíle projektu, proto je spoluúčast všech partnerů na projektu podstatná a nezastupitelná. Povaha právních vztahů mezi žadatelem a příjemcem není založena na poskytování služeb (MAREK, KANTOR, 2007).

Následující výčet vymezuje další znaky partnerství:

- žadatel uvádí své partnery již v žádosti o finanční podporu a za každého partnera předloží prohlášení o partnerství
- role jednotlivých partnerů (včetně jejich podílu na aktivitách projektu a prostředcích z obdržené finanční podpory) je vymezena v žádosti o finanční podporu
- smlouva o partnerství upravuje postavení jednotlivých partnerů, jejich úlohu, odpovědnost, vzájemná práva a povinnosti
- výdaje vzniklé partnerům v souvislosti s realizací projektu jsou hrazeny z prostředků, které obdržel žadatel na projekt formou dotace (MAREK, KANTOR, 2007).

Reálné fungování principu partnerství v regionální politice je v jednotlivých zemích velmi těžké posoudit. Důvodem je fakt, že např. územněsprávní uspořádání jednotlivých členských zemí je velmi rozdílné a z tohoto důvodu se také liší možnosti institucí vstupovat do partnerství. Evropská komise však usiluje o vytváření vazeb mezi jednotlivými subjekty na jedné úrovni, či mezi subjekty na národní, regionální a lokální úrovni (FIALA, PITROVÁ, 2010).

Výsledky realizace jednotlivých činností v rámci projektu jsou průběžně monitorovány a vyhodnocovány podle předem dohodnutých indikátorů. V případě neplnění jednotlivých indikátorů může být realizován postup dohodnutý ve smlouvě o partnerství.

3 Cíl a metodika

3.1 Hlavní a dílčí cíle

Hlavní cíl:

- Cílem práce je, ve snaze zvýšit regionální konkurenceschopnost, vyhodnotit zapojení třech sfér inovačního procesu do inovačních projektů spolufinancovaných z veřejných prostředků.

3.2 Pracovní hypotézy

- Zapojení všech třech sfér inovačního procesu do inovačních projektů spolufinancovaných z veřejných zdrojů není proporcionální.

3.3 Vlastní metodika práce

Cílem práce je vyhodnotit zapojení uvedených třech sfér inovačního procesu do inovačních projektů dotovaných z prostředků EU a realizovaných v Jihočeském kraji. Z metodického hlediska vědeckého zkoumání je v předkládané práci využita tzv. metoda logická, zahrnující analýzu a syntézu, která v tomto případě znamená vytvoření souboru návrhových opatření zlepšující spolupráci v rámci jihočeských, proinovačních projektů. Vlastní práci předcházelo studium odborné literatury z řešené problematiky, vypracování literární rešerše vztahující se k dotčené problematice. Následně jsou v rámci každé sféry analyzovány tři vybrané projekty. Ty byly vybrány tak, aby se v jejich realizaci co nejvíce odrazila spolupráce sledovaných sfér. Výběru vhodných projektů tak musela předcházet analýza dotačních programů, které právě takovou podporu spolupráce podporují a zahrnují. Analýza dotačních programů se zaměřením na spolupráci je uvedena v kapitole 4.1. Analýza vybraných dotovaných projektů je pak uvedena dle sfér jako kapitola 4.2, 4.3 a 4.4. Průnik příslušných programů a následně sledovaných projektů zobrazuje následující tabulka.

	Analyzované projekty, u kterých je popsán obsah a forma spolupráce		
Operační program	podnikatelská sféra	vědeckovýzkumná sféra	institucionální sféra
OPPI	3		1
OPVK		3	1
INTERREG IVC			1

Na základě této analýzy vybraných projektů bude možné říci, zda jsou jednotlivé dotované inovační projekty realizovány izolovaně nebo společně. Výsledky jsou zapracovány do výsledného souboru závěrů a doporučení. Během práce na analýze vybraných projektů se však v několika případech ukázalo, že největší překážkou je objektivně ohodnotit spolupráci se zbývajícími sférami. Proto byla analýza projektů doplněna nad rámec zadání vlastním primárním výzkumem v podobě dotazníkového šetření.

Na analýzu dotovaných projektů tak navazuje samostatné dotazníkové šetření, které má zase z jiného pohledu odhalit, jak příliš jsou projekty mezi sférami realizovány společně či odděleně. Aby bylo dotazníkové šetření v souladu se zadáním, bylo nutné v případě podnikatelské sféry oslovit ty firmy, které realizují v Jihočeském kraji projekt za přispění určité dotace a tento projekt je zaměřen na inovaci a je u něj možné zmapovat určitou formu spolupráce s jinou sférou. Bylo nutné tedy najít o těchto firmách takový zdroj informací, který by taková data zahrnoval, a tyto informace byly věrohodné. Jedinou možností se tak stala práce s databází agentury CzechInvest, ve které jsou uvedeny všechny firmy a instituce, kterým byla schválena dotace z Operačního programu Podnikání a inovace (v rámci práce bylo pracováno s databází aktualizované k 31.12.2011). Po příslušném vyfiltrování byl získán soubor 39 jihočeských firem, které realizovali nebo realizují inovační projekt, jehož součástí je spolupráce s vědeckovýzkumnou nebo institucionální sférou. Těmto firmám pak byl zaslán dotazník s prosbou o vyplnění. Z celkového počtu se vrátilo 13 vyplněných dotazníků.

V případě vědeckovýzkumné sféry byla metodika zcela obdobná. Také bylo nejdříve důležité najít zdroj informací, který by pravdivě uváděl závazný přehled projektů realizovaných v Jihočeském kraji za přispění dotace a zaměřených na inovace a na spolupráci s minimálně jednou další sférou. Tímto zdrojem byl nakonec přehled příjemců z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (v rámci práce bylo pracováno s databází aktualizované k 30.11.2011). Z tohoto přehledu byly v rámci oblasti podpory 2.3. Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji a 2.4. Partnerství a sítě vybrány příslušné instituce, které byly osloveny. Nakonec bylo získáno 5 dotazníků. Také v tomto případě je vyhodnocení vypracováno jako agregované, se zaměřením především na nejcennější část dotazníku, a to na doporučení a názory doplněnými respondenty.

V případě institucionální sféry byly osloveny instituce, které se na realizaci těchto projektů podílí. Jihočeská institucionální sféra je úspěšným realizátorem projektů z programu Operační program Podnikání a inovace, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost nebo Operační program Meziregionální spolupráce - INTERREG IVC. Z této sféry byly získány 4 kompletní dotazníky. Ačkoli se absolutní číslo může zdát nízké, fakticky jde o zmapování názoru všech významných subjektů institucionální sféry, které se v této sféře na realizaci inovačních projektů v Jihočeském kraji podílí.

U všech sfér byla dohledána osoba, která příslušný projekt měla v dané organizaci na starost, či byla realizaci tak blízko, aby mohla dotazník zodpovědně vyplnit včetně doplnění vlastního názoru na zlepšení spolupráce. Konkrétní a specifické zaměření této práce počet možných respondentů značně omezilo. Proto jsou výsledky agregovány tak, aby z nich vyplývaly určité zásadní závěry. V případě odhalení důvodů izolovanosti realizace projektů jsou příslušné důvody popsány a je navrženo takové opatření, aby se inovační projekty ideálně realizovaly za přispění všech třech sfér inovačního procesu. Ačkoli lze předpokládat, že bude primární přínos projektu vždy na straně jedné sféry, za přispění obou dvou zbývajících sfér do realizace to bude znamenat znatelně vyšší efekt využití potenciálu inovace. To bude ve svém důsledku znamenat ideální provázanost institucí v rámci inovačního procesu a základ dalšího hospodářského rozvoje území, ve kterém se dané subjekty nachází. Přehled oslovených institucí zahrnutých do dotazníkového šetření zobrazuje následující tabulka.

	Počet institucí, zahrnutých do dotazníkového šetření		
	podnikatelské sféry	vědeckovýzkumné sféry	institucionální sféry
Počet oslovených	39	5	4
Vrácené dotazníky	13	5	4

4 Praktická část

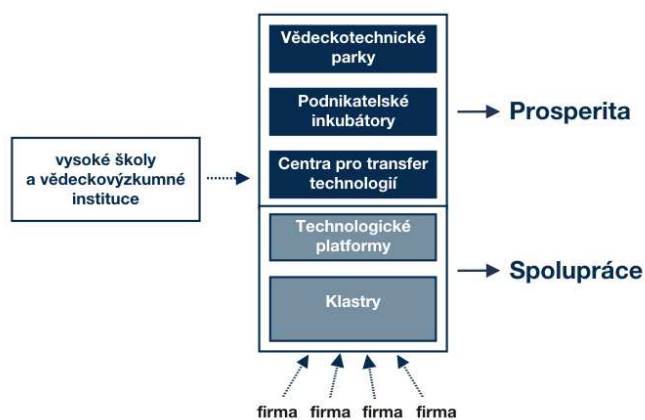
4.1 Podpora partnerství a inovací v rámci dotačních programů

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole popisující využitou metodiku, základem pro výběr dotovaných projektů, které zahrnují určitou spolupráci mezi sledovanými sférami, byla analýza operačních programů, resp. jejich příslušných oblastí podpory, které v sobě podporu spolupráce a inovace zahrnují. Na základě analýzy byly vybrány níže uvedené operační programy, u kterých byla příslušná část podporující sledovanou oblast konkrétně popsána. Na tuto část práce navazuje výběr projektů, které nejvíce odpovídají hledanému průniku spolupráce sledovaných sfér.

4.1.1 Operační program Podnikání a inovace

Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s agenturou CzechInvest se snaží podpořit výzkum, vývoj a inovace poskytováním různých forem finančních podpor. Vedle toho aktivně podporuje soukromé firmy s inovačním potenciálem a zaměřuje se na zvýšení zapojení institucí veřejného sektoru do inovačního procesu. Agentura CzechInvest si také uvědomuje přetrvávající problém mnoha firem - jejich izolovanost a nedostatečnou komunikaci a spolupráci s vědeckovýzkumnou sférou. Řešením by mohlo být nalezení vhodné formy partnerství, která by napomohla k rozvoji firem a k zvýšení jejich konkurenceschopnosti. Systém možné spolupráce prostřednictvím vybraných programů Operačního programu Podnikání a inovace je uveden níže.

Obrázek 4: Diagram možné spolupráce prostřednictvím programů OPPI

Zdroj: www.czechinvest.org

Partnerství je tak součástí realizace projektů v určitých vybraných programech:

Program Prosperita je zaměřena na podporu vzájemné spolupráce mezi vědeckovýzkumnými institucemi, vysokými školami a podniky formou výstavby a rozvoje vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů a center pro transfer technologií. Program je určen podnikatelským subjektům, vysokým školám a veřejným výzkumným institucím.

Program Spolupráce podporuje vznik a rozvoj kooperačních seskupení (klastrů, pólů excelence a technologických platforem), v nichž spolupracují podniky, vysoké školy a výzkumné ústavy. Program je určen firmám, vysokým školám a veřejným výzkumným institucím.

Program Potenciál má za cíl posílení podnikových kapacit výzkumu a vývoje s návazností na výrobní aktivity firem. Podporováno je zejména zakládání a rozvoj technologických center a vnitropodnikových oddělení výzkumu a vývoje. Program je určen všem podnikatelům bez ohledu na velikost.

Program Inovace podporuje zavádění výsledků výzkumu a vývoje do výroby a na trh, ať už se jedná o výsledky vlastního výzkumu a vývoje nebo získané transferem technologií. Druhá část programu (projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví) přispívá k širšímu využívání ochrany nehmotných statků v podobě patentů, užitných vzorů, průmyslových vzorů a ochranných známek. Program je určen podnikatelským subjektům, vysokým školám a veřejným výzkumným institucím.

4.1.2 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost je zaměřený na zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. Zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji je realizováno především prostřednictvím prioritní osy 2. Program je nastaven tak, aby většina žadatelů byla z prostředí vědeckovýzkumné sféry, tzn. veřejné univerzity, ústavy akademie věd atd.

Globálním cílem této prioritní osy je inovace v oblasti terciárního vzdělávání směrem k propojení s VaV činností, větší flexibilitě a kreativité absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice a k vytvoření komplexních a efektivních nástrojů, které by podporovaly inovační proces jako celek. Specifickými cíli je pak:

- zkvalitnění vzdělávání ve VOŠ
- zvýšení kvality a prohloubení diverzifikace VŠ s důrazem na požadavky znalostní ekonomiky
- zkvalitnění personálního zabezpečení VaV včetně zlepšení odborné přípravy a podmínek pracovníků a využití vhodných motivačních a propagačních nástrojů
- posílení vztahů mezi institucemi terciárního vzdělávání, výzkumnými institucemi a subjekty soukromého sektoru a veřejné správy (včetně propagačních aktivit).

Prioritní osa 2 je implementována prostřednictvím čtyř komplementárních oblastí podpory. Z toho oblast podpory 2.3 se soustředí na zkvalitnění a zatraktivnění podmínek pro VaV a oblast podpory 2.4 na vytváření vzájemných vazeb mezi jednotlivými subjekty – vzdělávacími a VaV institucemi, veřejným a soukromým sektorem.

V rámci zmiňované oblasti podpory 2.3 jsou podporované aktivity následující:

- podpora vytváření kvalitních týmů VaV a jejich dalšího rozvoje
- příprava zapojení jedinců i týmů do mezinárodních sítí a projektů v oblasti VaV
- podpora intersektorální mobility, zejména mobility mezi výzkumnými institucemi a soukromým a veřejným sektorem
- další vzdělávání pracovníků VaV v oblasti řízení VaV, popularizaci a komunikaci, šíření výsledků vědy a výzkumu do praxe, transferu technologií a osvojování znalostí o ochraně, ohodnocování a správě duševního vlastnictví pracovníků z oblasti VaV
- další specifické odborné vzdělávání pracovníků VaV
- aktivity směřující k popularizaci VaV a jeho výsledků pro společnost.

V rámci zmiňované oblasti podpory 2.4 jsou podporované aktivity následující:

- příprava lidských zdrojů pro vznik a fungování technologických platform, technologicky orientovaných klastrů apod.
- pracovní a studijní pobyty studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru

- podpora spolupráce mezi institucemi terciárního vzdělávání, VaV pracovišti a podnikatelským a veřejným sektorem včetně komunikačních a interaktivních platforem. Podpora vzdělávacích a školicích aktivit vedoucích ke zvýšení vzájemné spolupráce mezi vzdělávacími institucemi, VaV pracovišti a podnikatelským a veřejným sektorem
- vznik a podpora kontaktních míst institucí terciárního vzdělávání a VaV institucí určených pro veřejnost a podnikatelský sektor.

4.1.3 Operační program Mezuregionální spolupráce Interreg IVC

Operační program Mezuregionální spolupráce je společný pro všechny členské státy EU, Norsko a Švýcarsko. O podporu v tomto programu mohou žádat veřejné orgány a instituce svým charakterem rovnocenné veřejným orgánům. Operační program Mezuregionální spolupráce se zaměřuje na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů na regionální a místní úrovni s cílem výměny a přenosu zkušeností a zajištění společného rozvoje přístupů a nástrojů, které zlepší účinnost politiky regionálního rozvoje. Hlavními oblastmi spolupráce jsou inovace a znalostní ekonomika, životní prostředí a ochrana před riziky.

Realizovány jsou dva typy projektů: výměna zkušeností (tzv. Regionální iniciativy - TYP 1) aktérů na regionální a místní úrovni ve vymezených oblastech za účelem označení nejlepších postupů a vývoje nových nástrojů a přístupů, které jsou pak přejímány do praxe. Druhým typem projektů je přenos zkušeností (tzv. Fast track- TYP 2) prostřednictvím spolupráce v sítích, kde budou zkušenější regiony v příslušné oblasti předávat své zkušenosti méně zkušeným regionům.

4.1.4 Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

Pro potřeby veřejných institucí v oblasti průmyslového výzkumu a vývoje dále slouží Operační program Výzkum a vývoj pro inovace. Cílem tohoto operačního programu je zintenzivnit spolupráci vysokých škol s průmyslovými podniky, a to jak podporou rozvoje kapacit pro výzkum a vývoj na vysokých školách či výzkumných institucích, tak i zlepšením informovanosti o nabídce a poptávce v oblasti průmyslového výzkumu a vývoje. Podpora spolupráce je realizována ve všech čtyřech prioritních osách. Tak

například hlavním cílem prioritní osy 1 – Evropská centra excelence, oblasti podpory 1.1. – Evropská centra excelence je vytvoření omezeného počtu center excelence, dobře vybavených VaV center s moderní, často jedinečnou infrastrukturou a kritickou velikostí tak, aby byla schopná přispívat k propojení a větší integraci předních českých VaV týmů s předními mezinárodními výzkumnými organizacemi a evropskými výzkumnými infrastrukturami. Podporované aktivity jsou následující:

- činnost v oblasti výzkumu a technologického rozvoje ve výzkumných střediscích
- infrastruktura pro výzkum a technologický rozvoj (včetně zařízení, nástrojů a vysokorychlostních počítačových sítí propojujících výzkumná střediska) a odborná střediska pro specifické technologie
- přenos technologií a zdokonalení sítí spolupráce mezi malými a středními podniky a dalšími podniky a univerzitami, institucemi postsekundárního vzdělávání všech druhů, regionálními orgány, výzkumnými středisky a vědeckými a technologickými středisky.

Cílem prioritní osy 2 – Regionální VaV centra, oblasti podpory 2.1. - Regionální VaV centra je podpora vzniku rozvoje kvalitně vybavených pracovišť VaV zaměřených na aplikovaný výzkum a posílí jejich spolupráci s aplikační sférou (podniky, nemocnice atp.) dle potřeb regionu. Podporované aktivity jsou následující:

- činnost v oblasti výzkumu a technologického rozvoje ve výzkumných střediscích
- infrastruktura pro výzkum a technologický rozvoj (včetně zařízení, nástrojů a vysokorychlostních počítačových sítí propojujících výzkumná střediska) a odborná střediska pro specifické technologie
- přenos technologií a zdokonalení sítí spolupráce mezi malými a středními podniky a dalšími podniky a univerzitami, institucemi postsekundárního vzdělávání všech druhů, regionálními orgány, výzkumnými středisky a vědeckými a technologickými středisky.

Cílem prioritní osy 3 – Komercializace a popularizace VaV je podpořit komercializaci výsledků VaV ve výzkumných institucích zejména prostřednictvím podpory systémů komercializace a ochrany a využití duševního vlastnictví, včetně zakládání a rozvoje center pro transfer technologií (CTT) v rámci vědeckých institucí.

Intervence kromě toho podpoří financování etapy od vědeckého poznatku do fáze následného komerčního využití (proof of concept stage). Intervence si klade za cíl změnit přístup českých výzkumných organizací ke spolupráci s uživateli výsledků a zvýšení ekonomické relevance jejich činnosti. Podporované aktivity jsou následující:

- činnost v oblasti výzkumu a technologického rozvoje ve výzkumných střediscích
- infrastruktura pro výzkum a technologický rozvoj (včetně zařízení, nástrojů a vysokorychlostních počítačových sítí propojujících výzkumná střediska) a odborná střediska pro specifické technologie
- přenos technologií a zdokonalení sítí spolupráce mezi malými a středními podniky a dalšími podniky a univerzitami, institucemi postsekundárního vzdělávání všech druhů, regionálními orgány, výzkumnými středisky a vědeckými a technologickými středisky
- pomoc pro výzkum a technologický rozvoj, zejména v malých a středních podnicích (včetně přístupu ke službám v oblasti výzkumu a technologického rozvoje ve výzkumných střediscích)
- investice do podniků přímo spojených s výzkumem a inovacemi (inovační technologie, zakládání nových podniků univerzitami, existující střediska výzkumu a technologického rozvoje atd.).

Cílem prioritní osy 4 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem je rozvoj kvalitní infrastruktury vysokých škol s cílem navýšení kapacity terciárního vzdělávání a vytvoření podmínek pro zlepšení kvality vzdělávání. Tento typ investic představuje nezbytný předpoklad pro nutný kvantitativní i kvalitativní nárůst v nabídce lidských zdrojů pro výzkum a inovace. Podporované aktivity jsou následující:

- infrastruktura pro výzkum a technologický rozvoj (včetně zařízení, nástrojů a vysokorychlostních počítačových sítí propojujících výzkumná střediska) a odborná střediska pro specifické technologie
- informační a komunikační technologie.

4.1.5 Operační program Nadnárodní spolupráce - Central Europe

Operační program Nadnárodní spolupráce se zaměřuje na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů s cílem výměny a přenosu zkušeností především v oblastech inovací, dopravní dostupnosti, životního prostředí a zvyšování atraktivity měst a regionů. Účelem spolupráce je zajištění dostupnosti znalostí a nástrojů pro vytváření partnerství, aby se předešlo zbytečnému opakování činností a objevování již objeveného. Podporováno bude vytváření partnerství a sítí podporujících dosahování konkrétních výstupů a výsledků, které přímo vedou ke konkrétním budoucím iniciativám a investicím.

V programu Central Europe partneři v projektech mohou být následující:

- a) národní, regionální a místní orgány veřejné správy, jako jsou ministerstva, kraje, provincie, obce, tzv. public equivalent body, jako jsou asociace regionálního rozvoje, agentury a nadace pro rozvoj a inovace. Těmito subjekty se rozumí jakýkoliv subjekt veřejného nebo soukromého práva za zvláštním účelem uspokojování potřeb obecného zájmu, který nemá průmyslovou nebo obchodní povahu, a má právní subjektivitu a je financován z větší části státem, regionálními nebo místními orgány.
- b) soukromé instituce, včetně soukromých společností s právní subjektivitou.

Minimální požadavky stanovené v operačním programu Central Europe uvádějí, že partnerství by mělo zahrnovat:

- alespoň tři finanční partnery
- z nejméně tří zemí
- alespoň dva partnery z regionu EU střední Evropa.

Partneři zapojení do projektu by měli být příslušnými orgány a institucemi orientovanými na rozvoj, zavádění a rozšiřování výstupů a výsledků. Všichni partneři by měli být zapojeni do projektu vyváženým způsobem a musí být schopni věrohodně nastítnit výhody vyplývající z partnerství a nadnárodní spolupráce. Program především povzbuzuje k multidisciplinárnímu a meziresortnímu partnerství. Ačkoli není možné vyloučit i širší partnerství, doporučený maximální počet partnerů je od 8 do 12 v závislosti na zvoleném typu akce.

4.2 Inovační projekty podnikatelské sféry

Z předchozích kapitol vyplývá, že operačním programem vhodným pro sledování spolupráce podnikatelské sféry s ostatními dvěma sférami je Operační program Podnikání a inovace. Tento program v sobě obsahuje možnosti podpory inovačních projektů, u kterých je často i spolupráce s ostatními sférami vyžadována a její prokazování je kritériem při hodnocení projektů. Níže jsou tedy uvedeny tři vzorové podnikatelské projekty, u kterých je možné vytvořit určité závěry ze spolupráce podnikatelské sféry s jednou nebo současně s oběma sférami.

4.2.1 Výzkumně-vývojová lab. pro senzory a integrované sensorové sítě

Realizátor projektu: TESLA BLATNÁ, a.s.

Název projektu: Výzkumně-vývojová lab. pro senzory a integrované sensorové sítě

Termín realizace: 2009 – 2011

Zdroj dotace: OPPI Operační program Podnikání a inovace, program Potenciál

Rozpočet projektu: 26 000 000,- Kč

Výše dotace: 9 359 000,- Kč

Místo realizace: Blatná

Firma se mimo jiné orientuje na progresivní sektor senzorů, integrovaných sensorových modulů a „smart“ mikrosystémů pro inteligentní textilie, jako jsou pracovní oděvy s detekcí životních funkcí pracovníka i monitorováním nebezpečných plynů v atmosféře (například pracovní oděvy hasičů, pracovníků ve výbušném prostředí nebezpečných plynů a par, oděvy sportovců, vybavení inteligentních postelí v nemocnicích, rehabilitačních ústavech, domovech důchodců, apod.).

Strategický záměr společnosti rozšířit aktivity do oblasti sensorové techniky znamenal nutnost vytvořit nové výzkumné prostory se sníženou prašností a vybavit je potřebným zařízením. Cílem projektu bylo právě upravit části stávajících prostorů společnosti na moderní laboratoř pro výzkum a vývoj nových výrobků z oblasti sensorové techniky. Její vybudování je neodmyslitelnou podmínkou realizace nové technologie. Rozšíření a zkvalitnění výzkumných a vývojových kapacit podniku přineslo prohloubení spolupráce s vysokými školami a AV ČR, vytvoření nových

kvalifikovaných míst a zajištění podmínek pro zapojení společnosti do národních i evropských programů VaV a tím zvýšení její konkurenceschopnosti.

Realizace uvedeného projektu je v souladu se zapojením firmy i do jiných, mezinárodních projektů a do projektů zaměřených na spolupráci s českou vědeckovýzkumnou sférou. Například spolupráce se Západočeskou univerzitou v Plzni a její Fakultou elektrotechniky je hodnocena velmi kladně. Firma oceňuje, že pracovníci ZČU mají zájem dotáhnout věci do konce tak, aby na konci výzkumných a vývojových prací byl konkrétní výstup v podobě funkčního vzoru a jsou také vstřícní tomu, aby byli následně nápomocní se zaváděním do výroby. Stejnou pozitivní zkušenost má společnost i s Fakultou elektrotechniky a informatiky Univerzity Pardubice nebo s ČVUT Praha. Je však potřeba říct, že spolupráce byla oboustranně výhodná, neboť právě vědeckovýzkumné organizace potřebují spolupracovat s výrobními organizacemi, zejména pokud chtějí pracovat v oblasti aplikovaného výzkumu a nezůstávat pouze na úrovni základního výzkumu. Potřebují totiž zázemí a spolupráci firem, aby si mohly výsledky svého zkoumání ověřovat v praxi.

4.2.2 Technologický park – Žižkova kasárna Písek

Realizátor projektu: Technologické centrum Písek s.r.o.

Název projektu: Technologický park - Žižkova kasárna Písek

Termín realizace: 2010 – 2012

Zdroj dotace: OPPI Operační program Podnikání a inovace, program Prosperita

Rozpočet projektu: 452 000 000,- Kč

Výše dotace: 252 411 000,- Kč

Místo realizace: Písek

Cílem projektu je vybudování technologického centra orientovaného na informační technologie a poskytnout tak jihočeskému regionu infrastrukturu pro rozvoj inovativního podnikání a moderních IT služeb. Město Písek, získává tímto projektem zajímavé vývojové, inovační a vzdělávací aktivity, které velmi zajímavě doplňují nabídku možností pro vznikající firmy nebo investory. Pro stavbu Technologického centra Písek byla zvolena jedna z centrálních budov v rámci brownfield areálu bývalých

kasáren, o celkové ploše 7 600 m². V rámci projektu dojde k rekonstrukci této budovy a podpoří se засídlení a vznik spin off firem v oblasti IT, průmyslové automatizace, strojírenství a alternativní energetiky.

Technologický park bude mít 4 patra centrální budovy, 7 600 m² podlahové plochy a 80000 m² rozvojové plochy. Plánuje se засídlení 18ti až 20ti firem a celkový počet nových vytvořených míst se může pohybovat až okolo 300. TCP tak nabídne vhodné podmínky pro výzkum a vývoj a vytvoří synergie mezi obory – vzdělání, výzkum, vývoj, inovace, komercializace produktů. Projekt totiž poskytne prostor a služby pro vzdělávací a vývojovou činnost firem a partnerů. Na projektu spolupracují některé vysoké školy, které se účastní řady doprovodných projektů, a které chtějí v jižních Čechách rozšířit svoji činnost. V rámci doprovodných projektů se připravuje spolupráce se Střední průmyslovou školou a Vyšší odbornou školou v Písku a s Obchodní akademií v Písku. Cílem je vytvořit výukové moduly pro zájemce z řad veřejnosti i žáků. Projekt je podporován společnostmi IBM, Juniper a řadou dalších komerčních firem, které budou mít do budoucna zájem o absolventy.

Co se týká partnerství s komerční sférou, tak ta je již v současné době založena na spolupráci se špičkovými IT firmami jako například IBM ČR nebo Microsoft ČR, iZEN, Abra Software, Conteg, Europrofis, Software 602.

Pro засídlené firmy to tedy znamená, že budou mít už v rámci základního nájemného k dispozici řadu moderních IT služeb. Díky tomu budou moci засídlené společnosti zahájit svou činnost s minimální vstupní investicí do IT a přitom využívat špičkové IT prostředí.

4.2.3 Inovace stroje VS40

Realizátor projektu: HELTOS, a.s.

Název projektu: Inovace stroje VS40

Termín realizace: 2007 – 2009

Zdroj dotace: OPPI Operační program Podnikání a inovace, program Inovace

Rozpočet projektu: 5 500 000,- Kč

Výše dotace: 2 530 000,- Kč

Místo realizace: Slavonice

Hlavním cílem projektu společnosti HELTOS, a.s. bylo uvést na trh inovovaný kovoobráběcí stroj VS40 Sprint. Realizace projektu vedla ke zvýšení a dlouhodobému udržení konkurenceschopnosti společnosti a umožnila také získání nových trhů i růst podílu společnosti na stávajících trzích a ke zvýšení obrátu společnosti.

Po dlouhodobém vývoji ve společnosti HELTOS vznikl prototyp nového stroje „VS 40 Sprint“. Tehdy vyráběné klasické kovoobráběcí stroje disponovaly pouze stupňovitou převodovkou. Nový stroj „VS 40 Sprint“ je vybaven moderní technologií, která umožňuje plynulou změnu otáček. Ta je řízena elektronicky a pomocí počítače je možné plynule a kdykoliv zajistit otáčky s velkou přesností. Stroj této ani podobné konstrukce se nevyrábí nikde v regionu střední Evropy. Pro zahájení úspěšné sériové výroby tohoto stroje bylo zapotřebí inovovat celý výrobně-technologický proces. Inovace výrobně-technologického procesu byla řešena zakoupením vysoce moderních obráběcích strojů, konkrétně:

- VMC 1300 včetně příslušenství
- CNC SOUSTRUHU SP 180 včetně příslušenství

Tyto moderní a vysoce výkonné CNC stroje umožní výrobu jednotlivých dílů pro výrobu stroje vrtačky „VS 40 Sprint“ v požadované kvalitě. Dále bylo zakoupeno softwarové a hardwarové vybavení technologické přípravy výroby.

Po realizaci projektu se společnosti prokázalo, že bez zavedení nového, konkurenceschopného výrobku VS40 by se společnost těžko udržela na evropském trhu v obráběcích strojích.

Projektu se v tomto případě vědeckovýzkumné sféra příliš neúčastnila, zato institucionální sféra v podobě agentury CzechInvest asistovala firmě po celou dobu projektu. Spolupráce s agenturou CzechInvest byla vedením společnosti hodnocena jako příkladná.

4.3 Inovační projekty vědeckovýzkumné sféry

Stejně jako v případě podnikatelské sféry byl na základě analýzy vybrán operační program, který podporuje rozvoj spolupráce a současně inovací. Dobrým příkladem jak ilustrovat spolupráci je tak realizace projektů v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

4.3.1 Koordinace akademické sféry a provázání poznatků vědy do praxe

Realizátor projektu: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Název projektu: Koordinace akademické sféry a provázání poznatků vědy do praxe

Termín realizace: 2011 – 2014

Zdroj dotace: OPVK Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Prioritní osa: 2 Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Oblast podpory: 2.4 Partnerství a sítě

Rozpočet projektu: 5 413 022,- Kč

Výše dotace: 5 413 022,- Kč

Místo realizace: České Budějovice

Partnerskou spoluprací mezi univerzitami se vytvoří síť, do které budou moci vstupovat subjekty soukromého sektoru (ale i další zájemci z řad vědeckých nebo výzkumných organizací či veřejné správy) a vytvářet tak koncept přenášející poznatky vědy a výzkumu do provozní praxe. Prohloubení této spolupráce bude umožněno také díky partnerské spolupráci s Jihočeským potravinářským klastrem. Prostřednictvím workshopů, odborných praxí a stáží organizovaných pro cílové skupiny, zejména pak pro vysokoškolské studenty všech typů studia, tj. bakalářského, magisterského i doktorského budou prohlubovány a přenášeny nejnovější poznatky vědy do praxe a na druhou stranu bude akademická sféra získávat okamžitou zpětnou vazbu požadavky a potřeby podnikatelské veřejnosti k jejich dalšímu řešení. Významně se tak posílí partnerství a spolupráce mezi oběma sférami. Dalším významným přínosem bude i zvyšování kvality studentských znalostí a zvýšení konkurenceschopnosti na trhu práce. Projekt je realizován v následujících aktivitách:

- mikrobiologie a parazitologie – vzdělávání cílové skupiny
- přenos poznatků vědy do praxe – stáže, odborné praxe a workshopy, v součinnosti se soukromými subjekty
- stáže cílových skupin v zahraničí – tříměsíční stáže pro cílové skupiny, cílem získání kontaktů na mezinárodní úrovni v oblasti jakosti a kvality potravin a navázání spolupráce
- odborné semináře a mezinárodní konference – odborně zaměřeny vč. zajištění účasti zahraničního odborníka, cílem vytvořit společnou platformu pro výzkum a vývoj inovovaných potravin, jejich distribuci a prodej.

4.3.2 Technology Transfer Manager

Realizátor projektu: Biologické centrum Akademie Věd v Českých Budějovicích

Název projektu: Technology Transfer Manager

Termín realizace: 2009 – 2012

Zdroj dotace: OPVK Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Prioritní osa: 2 Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Oblast podpory: 2.3 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji

Rozpočet projektu: 12 314 300,- Kč

Výše dotace: 12 314 300,- Kč

Místo realizace: České Budějovice

Projekt Transfer znalostí a technologií ve vybraných regionech – aplikace evropského vzdělávacího modelu „Technology Transfer Manager“ je realizován jako součást nové koncepce Biologického centra AV v Českých Budějovicích, která je zaměřena kromě základního výzkumu i na oblast výzkumu aplikovaného. Aby byla současná věda opravdu moderní a konkurenceschopná na evropském fóru, musí její výsledky vykazovat i komerční potenciál. Tento výukový projekt nabízí pomoc při složitém procesu rozhodování, kterou cestu pro možnou komercializaci objevu nebo vynálezu zvolit, jak ochránit duševní vlastnictví vzniklé v akademické sféře a jak využít možností, které spolupráce s komerční sférou nabízí. Projekt je založen na aktivní spolupráci mezi lektory a posluchači prostřednictvím on-line studia a diskusí nad konkrétními problémy jednotlivých účastníků kurzů. Kurzy jsou koncipovány jako

třístupňové – základní, intermediární a pokročilá úroveň. Projekt nabízí i možnosti zahraničních stáží na renomovaných pracovištích zemí EU.

Náplní projektu jsou tedy vzdělávací a školicí aktivity vedoucí ke zvýšení vzájemné spolupráce mezi vysokými školami, vědecko-výzkumnými pracovišti a podnikatelským sektorem. To se bude odehrávat prostřednictvím následujících aktivit a modulů:

- vytvoření sítě pracovišť, která budou spolupracovat na vytvoření mechanismu přenosu nových, převážně ekologicky zaměřených, technologií do praxe
- vzdělávání pracovníků, a to jak Biologického centra, tak zapojených partnerů, v problematice přenosu znalostí a technologií z akademické do komerční sféry
- vyškolení tzv. technologických skautů. Jedná se o výzkumné pracovníky, kteří aktivně vyhledávají na svých pracovištích ty objevy a inovativní přístupy, které vykazují potenciál pro následnou komercializaci, a podílejí se na tomto procesu
- vzdělávání budoucích školitelů. Kurz obsáhne složitou problematiku přenosu poznatků a technologií, počínaje ekonomikou, psychologií, přes právní aspekty, komunikační i marketingové aktivity až po otázky zakládání spin-off společností.

Do spolupráce v rámci realizace projektu jsou mimo Biologické centrum AV zapojeny i další instituce jako je například Ústav systémové biologie a ekologie AV ČR, Mikrobiologický ústav AV ČR, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích či Jihočeská agentura pro podporu inovačního podnikání.

4.3.3 Bridge 4 Innovation

Realizátor projektu: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Název projektu: Bridge 4 Innovation

Termín realizace: 2010 – 2012

Zdroj dotace: OPVK Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost,

Prioritní osa: 2 Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Oblast podpory: 2.4 Partnerství a sítě

Rozpočet projektu: 17 955 632,40 Kč

Výše dotace: 17 955 632,40 Kč

Místo realizace: České Budějovice

Jedním z důležitých cílů reformy terciárního vzdělávání je motivovat univerzity k naplňování „třetí role“, tedy spolupráce s odběratelskou sférou. Kvalita VaV je úzce spjata s kvalitou pracovníků VaV, ale i s odpovídající kompetencí těchto pracovníků v oblasti spolupráce s podnikatelskou sférou. Dalším důvodem k realizaci byla skutečnost, že záměrem Jihočeské univerzity bylo realizovat významné infrastrukturní projekty, jako například Jihočeské výzkumné centrum akvakultury a biodiverzity hydrocenóz v rámci Prioritní osy 2 – Regionální VaV centra, anebo projekt Rozvoj výzkumných a výukových kapacit pro přírodovědné a technické obory JU v Českých Budějovicích v rámci Prioritní osy 4 - Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem. Investice v rámci infrastrukturních projektů musí být v kombinaci s „měkkými“ intervencemi. Tyto „měkké“ intervence, jsou klíčovými pro zvýšení počtu dobře vyškolených a kvalifikovaných absolventů, akademiků a výzkumných pracovníků (zejména pracovníků VaV, ale též i profesionálů a „znalostních pracovníků“ pro privátní i veřejný sektor). A právě na podporu činností a aktivit, které mají napomoci naplnit „třetí roli“ Jihočeské univerzity, je tento projekt zaměřen.

Hlavním cílem projektu je tedy vybudovat multifunkční platformu pro podporu a popularizaci výzkumu, vývoje a inovací, tedy platformu spolupráce vybraných klíčových regionálních partnerů s výrazným zapojením podnikatelské a veřejné sféry v rámci Jihočeského kraje. Projekt je souborem nástrojů na podporu spolupráce mezi průmyslem, výzkumnými pracovišti a veřejnou správou. Projekt má za cíl zprostředkovávat propojení univerzity a vědeckovýzkumných institucí z jihočeského regionu s podnikatelskou sférou, s důrazem na komerční využití výsledků výzkumu a vývoje. Hlavní cíl projektu bude dosažen naplněním dílčích klíčových cílů projektu, které jsou shodné s klíčovými aktivitami projektu:

- sběr dat, zpracování analytických studií a tvorba metodik
- kontaktní kancelář B4I – fyzické kontaktní místo
- interaktivní dynamický internetový portál – virtuální informační platforma
- dovednostní tréninkové moduly
- studijní pobyty a odborné stáže – grantový systém B4I.

Díky výše uvedeným aktivitám dochází k propojení činností vyvíjených cílovou skupinou s podnikatelskou a veřejnou sférou skrz jeden přístupový bod (informace od A

do Z na jednom místě, v jeden čas pro všechny). Je také vytvářena síť špičkově vyškolených osob, které budou zajišťovat asistenční aktivity a činnosti s vysokou přidanou hodnotou. Díky motivačním a stimulačním workshopům dojde k navázání nových a prohloubení stávajících partnerství. U cílových skupin budou formou dovednostních tréninkových modulů rozvíjeny znalosti a kompetence v oblasti vzájemné spolupráce a komunikace, přenosu znalostí, dovedností, technologií a informací, tvoření sítí, vyhledávání příležitostí apod. Cílová skupina naváže prostřednictvím studijních pobytů a odborných stáží nová a prohloubí stávající partnerství. Tato partnerství jim umožní získat dobrou praxi zejména v oblastech přenosu inovačních řešení a uplatnění výsledků VaV v praxi vedoucí k růstu konkurenceschopnosti firem a to obousměrným transferem znalostí, dovedností a informací.

4.4 Inovační projekty institucionální sféry

Specifikem institucionální sféry je, že je více možností jak podpořit inovaci a spolupráci institucí. Je možné realizovat projekt v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Operačního programu Podnikání a inovace, Operačního programu Mezuregionální spolupráce Interreg IVC či Operačního programu Nadnárodní spolupráce - Central Europe.

4.4.1 SPolupráce, INovace a NETworking vědeckotech. parků a VŠ

Realizátor projektu: Společnost vědeckotechnických parků ČR

Název projektu: SPolupráce, INovace a NETworking vědeckotech. parků a VŠ

Termín realizace: 2011 – 2014

Zdroj dotace: OPVK Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost,

Prioritní osa: 2 Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Oblast podpory: 2.4 Partnerství a sítě

Rozpočet projektu: 24 326 096,- Kč

Výše dotace: 24 326 096,- Kč

Místo realizace: České Budějovice

Zastřešujícím realizátorem celorepublikového projektu je Společnost vědeckotechnických parků. Hlavním řešitelem projektu pro Jihočeský kraj je Jihočeská agentura pro podporu inovačního podnikání. Do projektu jsou zapojeni partneři ze všech regionů NUTS2, kde je vždy partnerem vysoká škola a vědeckotechnologický park. Vzniká tak ojedinělá národní síť s mnoha synergickými efekty s celostátním dopadem.

Cílem projektu je vytvořit prostředí pro intenzivní spolupráci akademického a VaV sektoru s aplikační sférou. Záměrem projektu je pak vytipovat v jednotlivých regionech studenty, kteří budou posléze podpořeni stážemi ve vědeckotechnologických parcích (VTP), podnikatelských inkubátorech a inovačních firmách. Studenti se tak stanou součástí systému rozvíjejícího spolupráci mezi akademickou a aplikační sférou a zároveň získají potřebné kompetence, know-how a motivaci tuto spolupráci dále rozvíjet. Podnikaví studenti získají navíc možnost spolupracovat na řešení inovativních záměrů formou týmové práce pod dohledem zkušených konzultantů.

Dále bude v rámci projektu probíhat předávání praktických zkušeností z provozu díky stážím mezi vědeckotechnologickými parky v ČR a přenos zahraniční dobré i špatné praxe. Součástí projektu bude také snaha zvýšit povědomí o činnosti vědeckotechnologických parků v ČR a budování interaktivního katalogu VTP.

Mezi hlavní aktivity lze zařadit:

- preinkubace studentských inovativních podnikatelských záměrů
- stáže studentů formou stínování manažerů v inovačních firmách
- stáže studentů u popularizátorů VaV a transfer zkušeností a znalostí
- podpora inovativní tvůrčí činnosti (studentské týmy, soutěže o nejlepší podnikatelský záměr)
- posílení spolupráce mezi VŠ a aplikační sférou - portál Spolupráce.org
- realizace specializovaných workshopů a konferencí, setkávání cílové skupiny s aplikační sférou, dlouhodobé stáže studentů ve vědeckotechnických parcích.

4.4.2 Prostředí JVTP – I. etapa

Realizátor projektu: Jihočeská agentura pro podporu inovačního podnikání o.p.s.

Název projektu: Prostředí JVTP – I. etapa

Termín realizace: 2010 – 2013

Zdroj dotace: OPPI Operační program Podnikání a inovace, program Prosperita

Rozpočet projektu: 5 205 000,- Kč

Výše dotace: 5 205 000,- Kč

Místo realizace: České Budějovice

Jihočeský vědeckotechnický park (JVTP) vznikl v roce 2008 v rámci nově postavené budovy ve vlastnictví Jihočeské univerzity. Od té doby získal správce JVTP, tedy Jihočeská agentura pro podporu inovačního podnikání, o.p.s., zkušenosti s provozem tohoto prostředí, s klienty, jejich potřebami, možnostmi dalšího rozvoje a zejména slabými místy JVTP. Stávající I. etapa JVTP má převážně laboratorní charakter a byla připravována s vědomím potřebnosti zabezpečit navazující rozvojové etapy. II. etapa JVTP by měla být připravena pro poloprovozní testování nových technologií před plným provozem. Během dvouletého provozu JVTP shromáždila JAIP celou řadu podnětů, z nichž vychází i potřeba realizace předkládaného projektu. Jedná se především o zajištění dovybavení prostor JVTP univerzálními technologiemi v oblasti biologických a chemických disciplín. S tím souvisí i rozvoj služeb a komunikačních platforem, které jsou ze strany klientů vyžadovány a v současnosti realizovány ze strany JAIP v omezené míře.

Předmětem projektu je tak zajištění dovybavení laboratorních a poloprovozních prostor, ustanovení odborné komunikační a marketingové platformy (G2B) pro účely zefektivnění transferu technologií a výměnu informací („matching“), a v neposlední řadě posílení samotného provozu v rámci neinvestičních výdajů projektu. Investiční část projektu vychází ze tří požadavků - dovybavení poloprovozu tak, aby byl univerzálně využitelný pro kultivaci biomasy v základních podmínkách, doplnění zařízení, které v JVTP chybí a stane se doplňující vybaveností laboratoří, a dále odkoupení domén a portálu Gate2Biotech jako základního marketingového nástroje pro další rozvoj stávajícího JVTP. Provozní část projektu je zaměřena na marketingovou a informační podporu, na úhradu vícenákladů na neobsazené prostory JVTP a podporu klientského prostředí JVTP tak, aby toto prostředí bylo atraktivní pro potenciální uchazeče o zasídlení i stávající klienty. Jedná se zejména o rozšíření služeb a rámcových podpůrných aktivit (průzkum potřeb potenciálních klientů, podpora webových stránek a aktivit portálů, společná účast na veletrzích, školení, semináře). Veškeré uvedené

aktivity projektu vyplývají z dosavadní spolupráce JAIP s komerční sférou, která buď ve VTP již podniká anebo má zájem své aktivity založit v dovybaveném VTP.

4.4.3 Innovation 4 welfare

Realizátor projektu: Regionální rozvojová agentura jižních Čech, RERA a.s

Název projektu: Innovation 4 welfare

Termín realizace: 2008 – 2012

Zdroj dotace: Interreg IVC

Rozpočet projektu: 15 000 000,- Kč

Výše dotace: 12 750 000,- Kč

Místo realizace: České Budějovice

Hlavním cílem mezinárodního projektu Innovation for Welfare (I4W) je zvýšení efektivnosti systémů v oblasti péče o zdraví a poskytování sociálních služeb za využití mezinárodní spolupráce a transferu znalostí a zkušeností mezi regiony EU. Schváleným partnerem pro realizaci projektu na české straně je Regionální rozvojová agentura jižních Čech, RERA a.s. Jejím úkolem je zajistit plynulou realizaci projektu v regionu NUTS II Jihozápad. Jedná se o tříletý projekt typu „miniprogram“ zaměřený na zefektivnění zdravotní a sociální péče při využití zkušeností z ostatních evropských států. V rámci projektu I4W pracují mezinárodní týmy na 8 podprojektech, partneři z NUTS II Jihozápad jsou zastoupeni v 5 z nich. Projekt I4W pomáhá v oblasti sociální a zdravotní a věnuje se například inovacím procesů řízení zdravotnických a sociálních zařízení, vývoji pomůcek pro seniory, které je pomohou seniorům v domácím prostředí, zefektivnění metod rehabilitace a zvýšení podílu rehabilitace po nemoci či úraze doma. Do spolupráce jsou zapojeny následující instituce vědeckovýzkumné sféry: PF JU Katedra aplikované fyziky a techniky, Institut fyzikální biologie Nové Hradky, Západočeská univerzita - Výzkumné centrum Nové technologie a Fakulta aplikovaných věd Západočeské univerzity. Výsledky podprojektů jsou tedy využity nejen vědeckovýzkumnou sférou, ale v případě i několika podprojektů i komerční sférou. Ta například využila výsledky podprojektu zaměřeného na prevenci nemocí z povolání. Nové postupy tak převzaly společnosti výrobní sféry.

4.5 Vyhodnocení šetření

V předchozí kapitole byly u každé sféry uvedeny vždy tři projekty. Z analýzy těchto projektů vyplývají pro danou sféru určité závěry, které jsou popsány níže.

U podnikatelské sféry je patrná snaha o spolupráci především s vědeckovýzkumnou sférou. Podnikatelé si zřetelně uvědomují, že tuto sférou potřebují pro další zvyšování konkurenceschopnosti a že tato sféra a její konkrétní zástupci v podobě univerzit mají firmám co nabídnout. Institucionální sféra je však pro podnikatele něčím, co těžko dokáže do svého projektu zahrnout, natož aby dokázal případnou spolupráci ocenit. Snad jedinou výjimkou je pozitivní hodnocení spolupráce s agenturou CzechInvest, která určité fondy administruje, a tudíž se na realizaci projektů nepřímo podílí.

Vědeckovýzkumná sféra je sférou, která se na základě analýzy zdá ze všech třech sfér nejvíce provázána s ostatními sférami. Také díky značným dotačním možnostem se vědeckovýzkumná sféra stává významným realizátorem dotačních, inovačních projektů, ve kterých je kladen důraz na spolupráci s podniky a dalšími institucemi. Proto také bylo ve sledovaných projektech zapojení podnikatelské sféry a institucionální sféry patrné. Slabší provázání sfér než u předchozích dvou je v projektech institucionální sféry. Je to dáno především tím, že tato oblast dosud nemá vybudované takové postavení, jako například v zahraničí. Jak již bylo uvedeno, například podnikatelská sféra ne vždy dokáže možnosti institucionální sféry ocenit resp. alespoň vyhledat.

V případě realizace projektů institucionální sférou jsou projekty orientovány spíše na sféru vědeckovýzkumnou a přínos pro ni. Až sekundární vliv mají projekty na podnikatelskou sféru. Je nutné však dodat, že realizace projektů touto sférou je poměrně nové téma, které se začalo rozvíjet v mnoha případech až po vzniku institucí podporujících například regionální rozvoj či rozvoj inovačního prostředí v daném kraji. Lze předpokládat, že význam těchto institucí a jejich projektů v budoucnu ještě více poroste a po vzoru zahraničí lze předpokládat, že i pro podnikatelskou sféru se institucionální sféra stane rovnocenným partnerem.

Jak již bylo uvedeno v popisu použité metodiky, během práce na analýze vybraných projektů se v několika případech ukázalo, že největší překážkou je objektivně ohodnotit spolupráci se zbývajícími sférami. Proto byla analýza projektů doplněna nad rámec zadání vlastním primárním výzkumem v podobě dotazníkového šetření.

Přehled oslovených institucí zahrnutých do dotazníkového šetření zobrazuje následující tabulka.

	Počet institucí, zahrnutých do dotazníkového šetření		
	podnikatelské sféry	vědeckovýzkumné sféry	institucionální sféry
Počet oslovených	39	5	4
Vrácené dotazníky	13	5	4

Konkrétní a specifické zaměření této práce počet možných respondentů značně omezilo. Proto jsou výsledky agregovány tak, aby z nich vyplývaly určité zásadní závěry. V následujícím textu jsou tak vyhodnoceny odpovědi na kladené otázky a výsledná, komentovaná doporučení jsou pak součástí následující kapitoly 5 Výsledky a diskuze.

Vyhodnocení dotazníků je možné rozdělit do třech hlavních částí:

1) Analýza současné spolupráce se sférami v rámci dotovaného projektu

- posouzení zapojení sfér do projektu.

2) Posouzení zapojení sfér do projektu, který není předmětem dotace

- rozdíly oproti zapojení sfér do dotovaného projektu.

3) Význam spolupráce pro zvýšení konkurenceschopnosti

- posouzení významu spolupráce pro zvýšení konkurenceschopnosti
- návrhová řešení ke zlepšení spolupráce sfér.

Ad1) Analýza současné spolupráce se sférami v rámci dotovaného projektu

- posouzení zapojení sfér do projektu.

Při posuzování zapojení ostatních sfér v rámci dotovaného projektu respondenti vycházeli z možnosti označit jednu z následujících variant.

Posouzení zapojení
finanční zapojení (finanční spoluúčast na realizaci)
bez finančního zapojení, ale společná realizace cílů projektu
bez finančního zapojení, ale častá komunikace k řešenému projektu

bez finančního zapojení, občasná komunikace, založená na konzultaci v případě potřeby
bez finančního zapojení, spol. je pouze formální pouze pro účely schválení projektu
bez jakéhokoli zapojení

Respondenti rozložili svůj názor do všech nabízených variant. Přesto bylo z dotazníků patrné, že převažuje zapojení spíše z druhé poloviny variant zapojení. Překvapivé bylo i několikrát posouzení spolupráce pouze jako prostředek pro účely schválení projektu. Podnikatelé si vlastně dávají najevo, že si dobře uvědomují nutnost zapojit vědeckovýzkumnou sféru do projektů, neboť je toto již hodnoceno jako posuzování projektu. Pokud už k nějakému zapojení vědeckovýzkumné sféry do projektů došlo, hodnotí je podnikatelé velmi pozitivně, často známkou 1 nebo 2.

Institucionální sféra nebyla dle podnikatelů do jejich projektů v drtivé většině případů zapojena. A pokud ano, lze se domnívat, že tím subjektem měla firma na mysli agenturu CzechInvest. Spolupráce pak byla hodnocena známkou 2 nebo 3.

Velmi zajímavě vidí zapojení ostatních sfér sféra vědeckovýzkumná. Ta posuzuje zapojení podnikatelské sféry do projektů v podobě společné realizace cílů projektu. Také hodnocení je uváděno jako 1 nebo dvě. O malinko hůře je pak hodnoceno zapojení institucionální sféry. Spíše založené na občasné komunikaci.

Z pohledu institucionální sféry je zapojení ostatních sfér velmi podobné. Tedy jedná se o častou komunikaci k projektu a hodnocení spolupráce je na úrovni 2 u obou sfér.

Ad2) Posouzení zapojení sfér do projektů, které nejsou předmětem dotace

- rozdíly oproti zapojení sfér do dotovaného projektu.

Spolupracujete s podnikatelskou / vědeckovýzkumnou / institucionální sférou na jiných projektech, které nejsou předmětem dotace? Pokud ano, na čem je taková spolupráce založená a v čem se liší od spolupráce na dotovaném projektu?

Z dotazníků vyplývá poměrně významné zjištění. Dotace jsou motorem spolupráce, neboť mimo dotované projekty, kde je velmi často zcela záměrně dáván důraz právě na spolupráci, není spolupráce mezi sférami tak častá, jako v případě společných dotovaných projektů. Pokud taková spolupráce přesto existuje, především podnikatelská sféra v ní shledává pozitiva, například není nutné dodržovat pravidla spolupráce daná příslušným programem, spolupráce resp. práce na projektu běží rychleji, často

efektivněji, lze domluvit finanční zainteresování výzkumníka na projektu také mimo jakákoli pravidla programu a podobně.

Ad3) Význam spolupráce pro zvýšení konkurenceschopnosti

- posouzení významu spolupráce pro zvýšení konkurenceschopnosti
- návrhová řešení ke zlepšení spolupráce sfér.

Myslíte si, že další spolupráce s podnikatelskou / vědeckovýzkumnou / institucionální sférou má pro vaše podnikání / činnost a zvýšení konkurenceschopnosti význam?

Zcela jednoznačně se vyjádřila podnikatelská sféra ke spolupráci s vědeckovýzkumnou. Naproti tomu nejsou přesvědčeni o potřebě spolupracovat za účelem zvýšení jejich konkurenceschopnosti se sférou institucionální. Je to možná dáno tím, že povědomí o možnostech této sféry po podnikatele není příliš veliké a také postavení a vážnost této sféry není zatím příliš značná. Z institucionální sféry pouze hospodářské komory mají tradici, ostatní instituce této sféry jsou mladé a v mnoha ohledech ještě ne příliš vyzrálé. To ovšem neznamená, že se nebude situace zlepšovat. Jednoznačné vyjádření ke smyslu další spolupráce podnikatelskou sférou (i institucionální) s ohledem na růst konkurenceschopnosti zazněl i z pohledu vědeckovýzkumné sféry.

Měl (a) byste představu / nápad, jak spolupráci s uvedenými sférami prohloubit?

Jednou z cenných součástí dotazníkového šetření byla i poměrně častá snaha respondentů formulovat alespoň základní teze pro zlepšení spolupráce. Názory respondentů se tak staly součástí souboru doporučení na zlepšení vzájemné spolupráce sfér, viz následující kapitola.

5 Výsledky a diskuze

Jak bylo uvedeno v předchozí části této práce, jedním z výsledků je soubor opatření, který na základě výzkumu a názoru respondentů povede ke zlepšení provázanosti třech sfér v rámci realizace jihočeských, proinovačních projektů. Souhrnná doporučení jsou rozdělena podle jednotlivých sfér a komentována tak, aby bylo patrné konkrétní zaměření.

Souhrnná doporučení
Podnikatelská sféra navrhuje / doporučuje
<p>Organizování prezentačních seminářů, kulatých stolů, workshopů</p> <p>Podnikatelská sféra by uvítala větší informovanost o aktivitách a výsledcích vědeckovýzkumné sféry. Dle podnikatelské sféry by bylo vhodnou formou pořádání krátkých, intenzivních prezentačních seminářů či setkání, kde by zástupci výzkumných týmů prezentovali oblasti jejich aktivit, výsledky, možnosti a směr dalšího výzkumu, či potenciál příslušného týmu pro spolupráci s komerční sférou.</p>
<p>Vzájemné využití technického vybavení</p> <p>Možným řešením, jak prohloubit spolupráci s vědeckovýzkumnou sférou by bylo vzájemné využívání vybraného technického zařízení. Laboratorní či speciální přístroje firem by bylo možné využít vědeckovýzkumnou sférou v podobě stáží studentů, kteří by si svůj výzkum mohli ověřit na technologiích v praxi.</p>
<p>Orientovat se na aplikovaný výzkum</p> <p>Podnikatelská sféra vidí prostor pro hlubší spolupráci v případě, že bude vědeckovýzkumná sféra zaměřena více na aplikovaný výzkum.</p>
<p>Lepší marketing a propagaci univerzit</p> <p>Podnikatelská sféra poptává srozumitelnou formu propagace vědeckovýzkumných organizací, z které by bylo patrné jasné zaměření výzkumu.</p>

Lepší informovanost o možnosti zapojit se do dotovaných projektů

Často se stává, že podnikatelská sféra neví o realizovaných projektech vědeckovýzkumnou sférou, ačkoli zapojení podnikatelské sféry do takového projektu je často nejen v projektu vyžadované, ale pro obě strany přínosné. Informovanost by mohla být zlepšena například konáním společných setkání viz. první bod doporučení.

Existence manažerského – obchodního oddělení např. na JU

Často se podnikatelská sféra setkává s tím, že není vyřešena případná participace vědeckovýzkumné sféry na komercializaci výsledku spolupráce. Pro takové případy by bylo vhodné komunikovat s vědeckovýzkumnou sférou prostřednictvím příslušného obchodního oddělení, které by bylo při komercializaci obchodním partnerem firmy.

Zvýšení informovanosti o fungování dotovaných projektů

Podnikatelská sféra by přivítala větší informovanost o možnostech získat dotaci. Uvítala by od institucionální sféry pomoc se zprostředkováním informací a v některých případech i se zpracováním dokumentace potřebné k získání dotace.

Souhrnná doporučení

Vědeckovýzkumná sféra navrhuje / doporučuje

Založení technology transfer týmů

Z praxe vyplývá, že samotné spolupráci s podnikatelskou sférou předchází mapování a vyhledávání možných společných témat a projektů. Tato časově a odborně náročná práce by měla být ve vědeckovýzkumné instituci delegována na tzv. technology transfer tým, který bude mimo jiné odpovědný i za řešení otázek spojených s přenosem a komercializací výsledků spolupráce.

Spolupráce na zkoušce

Nápadem jak prohloubit spolupráci s podnikatelskou sférou i se sférou institucionální je realizace společných, finančně nenáročných projektů či zakázek, ve kterých si všechny tři strany ověří, co jim podobná spolupráce přinese. Pokud se partnerství osvědčí, je možné přejít k realizaci komplexních a dražších projektů.

Zahájit spolupráci s využitím dotačních prostředků

Vědeckovýzkumná sféra vidí prostor pro zkvalitnění spolupráce v realizaci společných projektů, které jsou dotovány z prostředků EU. V mnoha dotačních programech je spolupráce sfér vyžadována a ve vyspělých zemích EU je taková společná realizace zcela běžná.

Sledovat dění na půdě vědeckovýzkumných institucí

Často je podnikatelskou sférou vědeckovýzkumné sféře vytýkána nedostatečná prezentace jejich aktivit a výsledků. Naproti tomu pořádají některé týmy dané vědeckovýzkumné instituce prezentační dny či akce s cílem seznámit laickou i odbornou veřejnost je jejich činností. Jedná se například o dny otevřených dveří, letní školy atd. Vědeckovýzkumná sféra tak doporučuje podnikatelské sféře více sledovat dění na univerzitách, které jsou svou činností zaměřeny na obor činnosti firmy.

Souhrnná doporučení

Institucionální sféra navrhuje / doporučuje

Zvýšení povědomí o dotačních možnostech

Často se stává, že institucionální sféra má ze své pozice největší přehled o dotačních možnostech, který by pomohly realizaci společných, proinovačních projektů. Navrhuje tedy posílení svých možností a rozpočtu za účelem aktivnější prezentace dotačních možností.

Respektovat možnosti jednotlivých sfér

Z praxe vyplývá, že neúspěšná spolupráce všech sfér má často příčinu v přecenění možností jednotlivých aktérů. Vědeckovýzkumná sféra není často tak operativní, podnikatelská sféra není často tak finančně připravená a institucionální sféra není často tak kompetentní, jak se předpokládá. Pokud bude toto bráno v potaz, může spolupráce všechny zúčastněné spíše pozitivně překvapit a stát se vzorem pro ostatní projekty, viz. doporučení níže.

Sdílet a šířit best practise

Na základě skutečnosti, že je často důvodem realizace společného projektu snaha o napodobení jiných úspěšných projektů je tedy dobré šířit tzv. best practise, tedy zkušenosti z realizace úspěšných projektů. Šíření a prezentování takových úspěšných projektů by mohla právě institucionální sféra.

Větší zapojení regionálních autorit na podpoře inovačního procesu

Institucionální sféra by za účelem prohloubení spolupráce uvítala větší angažovanost regionálních institucí jako je Jihočeský kraj či město České Budějovice. Tyto instituce jako významní regionální aktéři by měly procesu spolupráce poskytovat větší podporu, včetně například finanční spoluúčasti na infrastrukturních projektech, jako je Vědeckotechnický park v Českých Budějovicích.

6 Závěr

Předkládaná práce prokázala, že zapojení třech základních sfér do inovačních projektů není ideální. Nejen že nejsou projekty realizovány alespoň dvěma sférami, často se ukazuje, že inovační projekt je řešen spíše izolovaně a pouze realizátorem, tedy žadatelem o dotaci. Partnerství je mnohdy chápáno pouze jako něco, co zvýší šanci získat vyšší bodové hodnocení při posuzování projektu a zvýší tak šanci získat dotaci. Ze sledovaných sfér mají v rámci dotovaných, inovačních projektů k sobě blízko podniky a vědeckovýzkumné organizace a pak subjekty institucionální sféry a vědeckovýzkumné sféry. Prací se bohužel nepodařilo prokázat, že by v nějaké tematické oblasti dle zaměření jednotlivých Operačních programů bylo zapojení všech tří sfér skutečně rovnocenné. Také se ukazuje, že podnikatelská sféra zatím nedokáže ocenit možné partnerství s institucionální sférou. Především ta musí v této oblasti ukázat, že podnikatelské sféře také dokáže pomoci a že propojení bude mít na firmu pozitivní vliv. Dosud je tato sféra často chápána jako prostředek pro získání dotace, ale ne jako rovnocenný partner. Také je patrné, jaký podpůrný prvek v rozvoji konkurenceschopnosti dotace jsou. Z výsledků vyplývá, že mimo dotované projekty je spolupráce například podnikatelské sféry se sférou vědeckovýzkumnou ještě nižší. To tedy znamená, že v případě účelové a správně cílené podpory ve formě dotace je toto velmi efektivní nástroj podpory konkurenceschopnosti. Z výsledků práce vyplývá řada návrhů na zlepšení spolupráce příslušných sfér. Ty jsou shrnuty v předchozí kapitole. Je důležité podotknout, že jednotlivá návrhová řešení pochází z názoru respondentů, kteří měli nebo stále mají praktickou zkušenost s řízením dotovaných, inovačních projektů. To byl také cíl práce, získat podkladové informace od kompetentních osob a tyto informace následně rozvinout či konkretizovat. Výsledky práce jsou rozděleny tak, aby bylo patrné, jaké sféře doporučení přísluší. Některá praktická doporučení jsou poměrně lehce zrealizovatelná a například v případě vědeckovýzkumné sféry dají některá zrealizovaná opatření podnikatelské sféře jasný signál, že je možné spolupráci buď navázat, nebo v ní již dále pokračovat. Také lze předpokládat, že dosavadní snaha o provázání sfér do společných projektů bude i pilířem všech podpor a dotací, které budou podporovat růst konkurenceschopnosti firem a institucí i v nadcházejícím programovém období v letech 2014 až 2020.

7 Summary

The present study demonstrated that the involvement of three basic spheres in innovation projects is not ideal. Not only are projects implemented by at least two spheres, often shows that the innovative project is designed rather isolated and only by executor, it means by the applicant for the grant. Partnership is often seen only as something that increases the chance to get a higher score in the assessment of the project and increase the chance to obtain funding. In the innovative projects are close to each other enterprises and research organizations and the institutional sector bodies and research sector. Unfortunately, the work failed to demonstrate that in some thematic areas of operational programs involving all three spheres actually equivalent. It also shows that business yet can not appreciate the partnership with the institutional sphere. This sphere must in this area show that the business sector can also help, and that the bridge will have a positive impact on the company. So far, this sector is often seen as a means of obtaining a grant, but not as an equal partner. It also shows what a supportive element in the development of competitive grants are. The results show that out of the subsidized projects such as business cooperation with scientific research sector is even lower. This also means that in case management and targeted support in the form of subsidies, this is a very effective tool for promoting competitiveness. The results of the work raises a number of proposals to improve the cooperation spheres. These are summarized in the previous chapter. It is important to note that proposed solutions come from the respondents who had or still have practical experience in managing subsidized, innovative projects. That was the aim, to get background information from the competent people and then develop this information or specify. The results of the work is divided so that it shows how recommendations for the sector. Some practical recommendations are relatively easy to done and for example, in the case of the sphere of scientific research can be realized and send to the business sector a clear signal that cooperation is possible either to establish, or continue. Also, it can be assumed that the current effort of joint projects will be the pillar of all subsidies that promote growth of competitiveness of companies and institutions in the upcoming programming period in 2014 and 2020.

8 Seznam literatury

1. ABRHÁM, Josef. *Komparativní ekonomika EU*. 1. vyd. Praha : MAC, 2008. 239 s. ISBN 978-80-86783-34-5.
2. BENEŠ, Michal; KADERÁBKOVÁ, Anna. *Faktory inovační výkonnosti firem*. In KADERÁBKOVÁ, Anna, et al. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost IV*. Praha : LINDE nakladatelství s.r.o. , 2008. s. 182 - 204. ISBN 80-86131-79-5.
3. BERAN, Václav, DLASK, Petr. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. 1. vyd. Praha : Academia, 2005. 323 s. ISBN 80-200-1201-X.
4. CHESBROUGH, Henry. *Open innovation : The new imperative for creating a and profiting from technology*. Cambridge : Harward Business School Press, 2003. 68 s.
5. CÍLEK, Tomáš. *Konkurenceschopnost a inovační procesy v regionálním rozvoji Jihočeského kraje*. České Budějovice, 2011. Dizertační práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
6. FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2010. 803 s. ISBN 978-80-7325-223-6
7. FAGERBERG, Jan, David C MOWERY a Richard R NELSON. *The Oxford handbook of innovation*. New York: Oxford University Press, 2005, ISBN 0-19-926455-4.
8. GRANOVETTER, Mark. Economic action and social structure: the problem of embeddedness : *American Journal of Sociology*. [s.l.] : [s.n.], 1985. 481-510 s.

9. HOLUB, Zbyněk. *Region, regionalistika, regionalizace, regionalismus...*: Mluva místního etnika jako odraz každodenního života v regionu. In HOLUB, Zbyněk. *Region, regionalistika, regionalismus a regionalisté*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2007. s.61-84. ISBN 80-86708-39-3.
10. HRABÁNKOVÁ, Magdalena, et al. *Rozvoj lidských zdrojů ve venkovském prostoru České republiky*. 1. vyd. Praha: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Zemědělská fakulta, 2007. 192 s. ISBN 80-86284-66-2.
11. KADEŘÁBKOVÁ, Anna, et al. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost IV..* [s.l.] : LINDE nakladatelství s.r.o. , 2008. 392 s. ISBN 80-86131-79-5.
12. KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava. *Úvod do regionálních a správních věd*. 1. vyd. Praha : Codex Bohemia, 1996. 93 s. ISBN 80-85963-18-3.
13. KLUSAČEK, Karel, KUČERA, Zdeněk, PAZOUR, Michal. *Bílá kniha výzkumu, vývoje a inovací v ČR*. Vyd. 1. Praha: Technologické centrum Akademie věd ČR, 2008, 96 s. ISBN 80-864-2999-7.
14. KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor. *Rozpočet a politiky Evropské unie*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2004. 374 s. ISBN 80-7179-846-0.
15. LACINA, Lubor, RUSEK, Antonín. *Evropská unie : trendy, příležitosti, rizika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. 260 s. ISBN 978-80-7380-077-2.
16. LUNDVALL, Bengt-Åke a BORRÁS. *Science, Technology and Innovation Policy*. 1. vyd. New York. 2005. ISBN 0-19-926455-4.

17. MALINOVSKÝ, Jan. *Politika inovací, výzkumu a vývoje. In WOKOUN, René, et al. Regionální rozvoj : Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha : Linde Praha, a.s., 2008. s. 116-156. ISBN 80-7201-699-0.*
18. MAREK, Dan; KANTOR, Tomáš. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. Brno : Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2007. 210 s. ISBN 978-80-87029-13-8.*
19. MMR. *Nová regionální politika. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002, 91 s. ISBN 80-903-0641-1.*
20. OECD, *The Measurement of Scientific and Technological Activities: Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data: Oslo Manual, Third Edition prepared by the Working Party of National Experts on Scientific and Technology Indicators, 2001, OECD, Paris.*
21. PAVELKOVÁ, Drahomíra, et al. *Klastry a jejich vliv na výkonnost firem. 1. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2689-2.*
22. PAVITT, Keith. *Inovation processes. In: New York: Oxford Press, 2004. ISBN 0-19-928680-9.*
23. PITROVÁ, Lenka, et al. *Když se řekne Lisabonská smlouva. 1. vyd. Praha : Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky, 2008. 156 s. ISBN 978-80-87041-48-2.*
24. PRNKA, Tasilo; HRONEK, František; ŠPERLINK, Karel. *Evropská unie a inovace : Inovace v Evropské unii. druhé. Praha : Česká společnost pro nové materiály a technologie, 2003. 82 s. ISBN 80-7329-042-1.*
25. SKOKAN, Karel. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji. 1. vyd. Ostrava : Repronis, 2004. 156 s. ISBN 80-7329-059-6.*

26. STEJSKAL, Jan. *Průmyslové klastry a jejich vznik v regionech*. Praha: Linde Praha, 2011. ISBN 978-80-7201-840-6.

27. ŠVEJDA, Pavel, et al. *Inovační podnikání*. 1. vyd. Praha : Asociace inovačního podnikání ČR, 2007, 2007. 345 s. ISBN 80-903153-6-5.

28. WOKOUN, René, et al. *Regionální rozvoj : Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha : Linde Praha, a.s., 2008. Regionální politika v Evropské unii a České republice, s. 329-426. ISBN 80-7201-699-0.

29. ŽÍTEK, Vladimír, et al. *Teoreticko-metodologická východiska hodnocení regionálních rozvojových projektů : Realizační výstup výzkumného záměru MŠMT 145600001 "Faktory efektivnosti rozvoje regionů"*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2003. 128 s.

Využití internetové stránky a odkazy:

CzechInvest [online]. 1994–2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/>

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online]. 1992–2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR [online]. 1992–2012 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>

Organisation for Economic Co-operation and Development[online]. [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/>

Strukturální fondy EU [online]. [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/>

Český statistický úřad [online]. [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/>

9 Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Cíle a nástroje regionální politiky

Tabulka 2: Definice jednotlivých druhů inovací

Tabulka 3: Přehled řádů inovace

Tabulka 4: Fáze inovačního procesu

Obrázek 1: Inovační proces

Obrázek 2: Pokrytí fází inovačního procesu vybranými dotačními programy OPPI

Obrázek 3: Triple helix inovačního prostředí

Obrázek 4: Diagram možné spolupráce prostřednictvím vybraných dotačních programů OPPI

10 Přílohy

10.1 Dotazník (varianta pro podnikatelskou sféru)

**Dotazník k vyhodnocení spolupráce firem se sférou:
vědeckovýzkumnou (např. Univerzita, Akademie věd, atd.)
a institucionální (např. Hospodářská komora, CzechInvest, atd.)**

Vybranou odpověď prosím označte barevně, případně doplňte.

1. Vaše firma má:
 - méně než 50 zaměstnanců
 - 50 -250 zaměstnanců
 - více než 250 zaměstnanců

2. Vámi realizovaný projekt podpořený dotací z OPPI je již ukončen nebo stále pokračuje?
 - je již ukončen
 - je ještě v realizaci

3. Jaké je/bylo zapojení **vědeckovýzkumné sféry** (univerzity, výzkumného ústavu, atd.) do vašeho dotovaného projektu.
 - finanční zapojení (finanční spoluúčast na realizaci)
 - bez finančního zapojení, ale společná realizace cílů projektu
 - bez finančního zapojení, ale častá komunikace k řešenému projektu
 - bez finančního zapojení, občasná komunikace, založená na konzultaci v případě potřeby
 - bez finančního zapojení, spolupráce je pouze formální pouze pro účely schválení projektu
 - bez jakéhokoli zapojení

4. Ohodnořte, jaká je úroveň spolupráce s **vědeckovřzkumnou sférou** v rámci vašeho realizovaného, dotovaného projektu (známkou jako ve škole).

1 2 3 4 5

5. Jaké je/bylo zapojení **institucionální sféry** (Jihočeské hospodářské komory, Jihočeské agentury inovačního podnikání atd.) do vašeho dotovaného projektu.

- finanční zapojení (finanční spoluúčast na realizaci)
- bez finančního zapojení, ale společná realizace cílů projektu
- bez finančního zapojení, ale častá komunikace k řešenému projektu
- bez finančního zapojení, občasná komunikace, spíše založená na konzultaci v případě potřeby
- bez finančního zapojení, spolupráce je pouze formální pouze pro účely schválení projektu
- bez jakéhokoli zapojení

6. Ohodnořte, jaká je úroveň spolupráce s **institucionální sférou** v rámci vašeho realizovaného, dotovaného projektu (známkou jako ve škole).

1 2 3 4 5

7. Jaké jsou/byly podle Vás překážky dalšího/hlubšího zapojení **vědeckovřzkumné sféry** do Vašeho projektu.

.....
.....
.....

8. Jaké jsou/byly podle Vás překážky dalšího/hlubšího zapojení **institucionální sféry** do Vašeho projektu.

.....
.....
.....

9. Spolupracujete s **vědeckovřzkumnou sférou** na jiných projektech, které nejsou předmětem dotace?

Pokud ano, na čem je taková spolupráce založená a v čem se liší od spolupráce na dotovaném projektu?

.....
.....
.....

10. Spolupracujete s **institucionální sférou** na jiných projektech, které nejsou předmětem dotace?

Pokud ano, na čem je taková spolupráce založená a v čem se liší od spolupráce na dotovaném projektu?

.....
.....
.....

11. Myslíte si, že další spolupráce s **vědeckovýzkumnou sférou** má pro vaše podnikání a zvýšení konkurenceschopnosti význam?

Ano Ne

12. Myslíte si, že další spolupráce s **institucionální sférou** má pro vaše podnikání a zvýšení konkurenceschopnosti význam?

Ano Ne

13. Měl(a) byste představu/nápad, jak spolupráci s výše uvedenými sférami prohloubit?

.....
.....
.....

Děkuji za Váš čas, který jste věnoval(a) výzkumu mé diplomové práce.

V Č. Budějovicích, dne 22.2.2012
Dita Cílková

10.2 Seznam institucí zahrnutých do šetření

Podnikatelská sféra				
Číslo	Název firmy	Oslovena	Získán dotazník	Popsán projekt
1	A. Pöttinger, spol. s r.o.	X		
2	AGRA GROUP a.s.	X	X	
3	AGRICO s.r.o.	X		
4	AGROMONT VIMPERK spol. s r.o.	X		
5	Asociace NGV o.s.	X	X	
6	BBM spol. s r. o.	X		
7	BETONPRES Týn nad Vltavou s.r.o.	X		
8	BRIKLIS, spol. s r.o.	X	X	
9	BROM FRANTIŠEK s.r.o.	X		
10	Centropen, a.s.	X	X	
11	dataPartner s.r.o.	X		
12	EGE, spol. s r.o.	X		
13	El. součástky, Jarolímek s.r.o.	X		
14	ELIM spol. s r.o.	X		
15	ENVISAN-GEM, a.s.	X	X	
16	FARMTEC a.s.	X		
17	FEZKO THIERRY a.s.	X		
18	FORESTINA s.r.o.	X		
19	GEN-TREND s.r.o.	X		
20	HELTOS, a.s.	X		X
21	Infinity Systems a.s.	X		
22	KERN-LIEBERS CR spol. s r.o.	X	X	
23	KLIMA a.s.	X	X	
24	KOH-I-NOOR HARDTMUTH a.s.	X		
25	KORAN, spol. s r.o.	X	X	
26	KV2 Audio International spol. s r.o.	X		
27	LA-PRO-METALL, spol. s r.o	X		
28	Magna Cartech spol. s r.o.	X	X	
29	MedNatural s.r.o.	X		
30	Mektec CZ s.r.o.	X	X	
31	Minerva Česká republika, a.s.	X		
32	MOSLED, s.r.o.	X		
33	MOTOR JIKOV Strojírenská a.s.	X		
34	SIMOPT, s.r.o.	X		
35	Strojírna Soběslav s.r.o.	X		
36	Technologické centrum Písek s.r.o.	X		X
37	TERMS a.s.	X	X	
38	TESLA BLATNÁ, a.s.	X	X	X
39	VISCOFAN CZ s.r.o.	X	X	

Vědeckovýzkumná sféra				
Číslo	Název instituce	Oslovena	Získán dotazník	Popsán projekt
1	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Centrum strategických projektů	X	X	2X
2	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Fakulta rybářství a ochrany vod	X	X	
3	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Ústavu fyzikální biologie	X	X	
4	Biologické centrum Akademie Věd v Českých Budějovicích	X	X	X
5	Filmová akademie Miroslava Ondříčka v Písku, o.p.s.	X	X	
Institucionální sféra				
Číslo	Název instituce	Oslovena	Získán dotazník	Popsán projekt
1	Jihočeská hospodářská komora	X	X	
2	Jihočeská agentura pro podporu inovačního podnikání	X	X	2X
3	CzechInvest	X	X	
4	Regionální rozvojová agentura jižních Čech	X	X	X